

De Wervelwind

Jaargang 3 No 18

2008.05.12.018

Van Gybland Oosterhoff

British propaganda
Newspaper dropped
over the Netherlands by
the RAF. Year 3 number
18. Propaganda number
H2.

DE Wervelwind

Mr. Dr. HORACE HUBO ALEXANDER
VAN BYLAND OOSTERHOFF-KAMFER
Voortrekkers-Universiteit
PRETORIA

MAANDBLAD VOOR VRIJHEID, WAARHEID EN RECHT

No. 18. Januari 1944

Verspreid door de R.A.F.

"Waar de Duitse
soldaat staat, daar
krijgt geen ander
voet aan den
grond." (Hitler op
10 December 1940.)

**PRINSES MARGRIET FRANCISCA
1 JAAR OUD**

Op 19 Januari is Neerland's jongste Prinsesse 1 jaar oud geworden. Deze foto werd kort voor Haar verjaardag genomen.

De beide versregels onder het schilderij luiden:

"Eens zal het Kroost der Geuzen weerkeren van de Zee,
Om Holland te hergeven zijn Vrijheid en zijn Vrée."

Laten wij hopen en vertrouwen, dat deze woorden dit jaar bewaarheid zullen worden.

(2)

DE Wervelwind

MAANDBLAD VOOR VRIJHEID, WAARHEID EN RECHT
No. 18. Januari 1944
Verspreid door de K.A.F.

De bijdrage van bezet Nederland

HET is reeds eenigen tijd geleden, dat H.M. Koningin Wilhelmina in een radiorede Haar belangstelling uitdrukte voor de discussies, welke in de Nederlandsche ondergrondse pers gaande zijn over de toekomst van Haar land na de komende bevrijding. Geen sprekender bewijs kon geleverd worden van de hoge waarde, welke door de verantwoordelijke Nederlandsche autoriteiten buiten bezet gebied wordt toegekend aan de meeningen van het Nederlandsche volk, dat nu nog leven moet onder de verdrukking van den bezetter. In dit verband kunnen wij niet spreken van „openbare meening”, want de bezetter heeft systematisch aan deze meening haar middelen tot uiting ontnomen, gelijk die vroeger openlijk en vrijelijk tot uitdrukking konden komen in pers en vergadering. Maar de bezetter is er niet in geslaagd om het vaste wilsbesluit van het Nederlandsche volk te ontzenuwen, om ondanks het geleuter eener bedriegelijke propaganda den werkelijke toestand des lands en deszelfs noodden onder de oogen te zien. Hij heeft de gedachtenwisseling ondergronds

gedreven, waardoor zij des te inniger en wezenlijker geworden is. Wat vroeger de smerolie was, die dagelijks den gang van de politieke economische machine hielp versnellen — dat is heden de leidster geworden van de hoop des volks en het onderpand voor het herstel der volksvrijheden. Daarom is alles, wat men aan den vrijen oever van de Noordzee kan ervaren omtrent meeningen aan den anderen oever, van onschatbare waarde voor hen, die de middelen der bevrijding voorbereiden en mettertijd zullen hanteeren. H.M. de Koningin legde bijzonderen nadruk op één kanaal, waardoor dergelijke kennis Haarzelve en Haar raadgevers bereikt: de ondergrondse pers. Men kan zich daarnaast menig ander kanaal indenken, van welks bestaan profijt getrokken wordt.

Waar de kern dezer zaak uitwisseling van gedachten is, daar kan gezegd worden, dat de regeringen der andere Vereenigde Volkeren op eendere wijze te werk het behalen der overwinning; en dit overleg heeft reeds tot beslissingen geleid, welke aan de gansche wereld zijn medegedeeld. De

belangen van alle naties zijn in hun onderlinge afhankelijkheid nauw vervlochten, zoowel wat betreft de grootste politieke vraagstukken als de kleinste bijzonderheden der noodzakelijke hulpverlening. De desbetreffende besprekingen staan daarom steeds op een international plan, hetzij zij gevoerd worden door kabinetten en ambassadeurs of wel door de honderden experts, die de getallen berekenen, welke hoeveelheden voedsel, geneesmiddelen en textielstoffen aangeven. Dit internationale van alle besprekingen blijkt op vele wijzen. Wanneer het bevoorradings betreft, dan moeten de hulpbronnen van alle naties, die tot levering in staat zijn, tezamen worden beschouwd; waar hulp noodig is, daar moeten de vereischten voor alle hulpbehoevende volkeren gezamenlijk geschat worden; bij elk vraagstuk is het noodig de eenheid te zien in verhouding tot het geheel.

Maar daar blijft het niet bij. De vraagstukken der wederopbouw bepalen zich niet tot kwesties van hulpverlening. Zij worden niet daardoor gekenmerkt, dat er aan den eenen kant een gevecht zou zijn, en

(3)

gaan als de Nederlandsche Regeering. Er wordt actief overleg gepleegd betreffende de organisatie van den vrede en de welvaart na aan den anderen kant een passieve ontvanger van weldaden. Neen, deze vraagstukken zijn meer dan dat. Hun kern is hun gemeenschappelijkheid, in dezen zin, dat elke natie zijn noodzakelijke bijdrage moet leveren in den vorm van de optelsom van kennis, kundigheid en oordeelskracht, welke de burgers gezamenlijk tot hun beschikking hebben. Deze gezichtshoek geeft, op twee redenen, een bijzonder belang aan de gedachten, die zich heden in Nederland openbaren.

De eerste reden is deze. De geschiedkundige ondervinding en het bijzondere gezichtspunt der kleine volkeren zijn van beslissend belang bij de omschrijving en oplossing der groote problemen van herstel der welvaart en handhaving der vrijheid. De kleine naties zijn dikwijls de haard geweest, waaraan de vrijheidsgedachte zich kroesterde; hun denkers en schrijvers behoorden tot de uitverkoren verkondigers der vrijheid. Aan het opstellen van de plannen voor de na-oorlogse wereld zou het axioma ten grondslag moeten liggen, dat de toekomstige vrijheden zoo gewrocht moeten worden, dat zij het zelfrespect dezer kleine naties bevre-

digen. Bij hun arbeid in deze richting zouden de staatslieden der vrije wereld de medewerking van noodde hebben, waartoe de Nederlandsche gedachte in staat is. Want geen der kleine naties heeft een verscheidener of wereldomvattender ondervinding dan juist Nederland, waardoor geen van hen meer kan bijdragen tot 's werelds gemeenschappelijke schat aan kennis en oordeelskracht dan Nederland.

Dit zou zelfs waar zijn geweest indien groote vraagstukken, die opgelost moeten worden in vredes-tijd, waren opgedoemd; maar de tweede reden, die de huidige Nederlandsche gedachte haar belangrijkheid verleent komt voort uit de bijzondere toestanden, geschapen door oorlog en bezetting. De bewoners der bezette gebieden zijn de eenige geheele bevolking den vijand van dichtbij kunnen aanschouwen met oogen, die gewend zijn de dingen te zien, zoals zij werkelijk zijn. Zij alleen vermogen het gedrag, den gedachte-inhoud en het karakter der Duitschers in hun rol van regereiders te beoordeelen, in het licht, dat slechts kennis uit de eerste hand verlenen kan, en gelijktijdig in het licht, dat slechts op die hoogte schijnt, vanwaar een beschaafde natie de zaken beziet en beoordeelt. Ongetwijfeld kunnen de experts

der Vereenigde Volkeren gebruikmaken van massa's inlichtingen over het gedrag der Duitschers in hun eigen land en in de gevechtszones. Het is echter slechts in de bezette gebieden, dat het dagelijksch bestuur der Duitschers nauwlettend kan worden gadeslagen door miljoenen menschen, die niet door zijn denkbeelden vergiftigd zijn. Slechts zij zijn in staat in dit verband over de toekomst te spreken op grond van hun zeer bijzondere kennis van vandaag. Niemand anders kan ontdekken wat zij ontdekken: de verhouding tusschen Deutsche betugingen en Deutsche daeden; de verhouding van de Deutsche ideologie tot de Deutsche wandaden; de verhouding van het Deutsche verleden en heden tot Duitschland's toekomst.

Wat wij hier schreven mogen wij bij onze lezers bekend veronderstellen. Onze bedoeling was echter deze: wat er gedacht en geschreven wordt in de landen, die op hun vrijheid wachten, en dan in Nederland in 's bijzonder, wordt op zijn juiste en hoge waarde aangeslagen in de vrije wereld. En bij het schrijven koesterden wij tevens de hoop, dat onze woorden een aanmoediging mochten vormen voor de getrouwe en vaderlandslievende Nederlanders bij de uitvoering van deze en andere taken.

DE REDACTIE

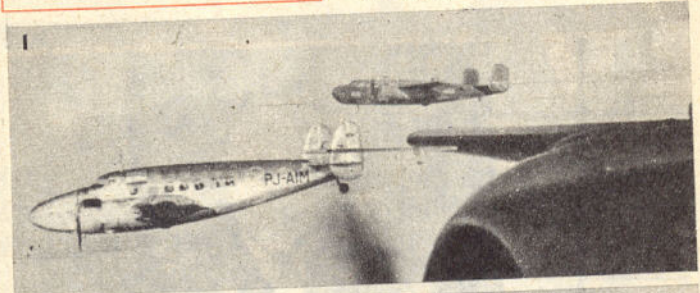
H.K.H. PRINSES JULIANA bozoekt SURINAME

In November 1943 maakte H.K.H. Prinses Juliana per vliegtuig een reis naar Suriname. Tot Haar groote spijt was het helaas niet mogelijk Curaçao te bezoeken en Zij liet daarom boven het eiland pamfletten uitwerpen, waarin Zij Haar hartelijke hartelijke groeten overbracht aan de bevolking. Dit pamflet hebben wij in ons vorige nummer afgedrukt.

Op deze pagina publiceeren wij enkele foto's, die tijdens de reis van de Prinses genomen zijn. Hieronder ziet U het K.L.M.-toestel, waarin Prinses Juliana reisde, en dat begeleid werd door twee Amerikaanse Legervliegtuigen.

1. Een Surinaamsche eerewacht.

2. Prinses Juliana biedt een Nederlandschen Luitenant, die Zij gedecoreerd heeft, Haar gelukwensen aan.

Uit: Het z.g.n. Lied op de tiende Penning (1571)

Helpt nu u self so helpt u God,
Uit der Tyrannen band en slot,
Benauwde Nederlanden,
Gy draagt den Bast al om u strot,
Rept fluks uw vrome handen.

O Nederland gy zijt belaan
Doot ende leven voor U staen.
Dient den Tyran van Spangien,
Of volcht (om hem te weder-
staen)
Den Prince van Orangien.

Helpt den Herder die voor u strijt
Of helpt den Wolf die u verbijt,
Weest niet meer Neutralisten,
Vernieft den Tyran, 't is nu meer
dan tijt,
Met al sijn Tyrannisten.

(4)

Het geallieerde opperbevel voor de invasie in het westen

Op de Conferentie van Teheran hebben President Roosevelt, Premier Stalin en Eerste Minister Churchill den datum vastgesteld van de komende aanvallen in het Westen, Zuiden en Oosten. Eind December is het Opperbevel van de Geallieerde Legers voor de invasie gevormd. Hieronder publiceren wij de foto's van enkele leden van het Opperbevel, die den Duitschers reeds in het Middellandsche Zeegebied de bewijzen hebben geleverd van hun militaire kennis.

GENERAAL DWIGHT D. EISENHOWER
Geallieerd Opperbevelhebber

LUCHTMAARSKALK SIR ARTHUR TEDDER
Plaatsvervangend Opperbevelhebber

GENERAAL SIR BERNARD LAW MONTGOMERY
Opperbevelhebber van de Britsche Lagermacht

ADMIRAAL SIR BERTRAM RAMSAY
Geallieerd Opperbevelhebber der Zeevaartkrachten

LUCHTMAARSKALK SIR STAFFORD LEIGH-MALLORY
Geallieerd Opperbevelhebber der Luchtmacht

GENERAAL CARL SPAATZ
Opperbevelhebber van het Amerikaanse Strategische Bombardements-Commando opererend tegen Duitsland

LT.-GENERAAL OMAR BRADLEY
Opperbevelhebber van de Amerikaanse Invasietroepen

BOUWSTEENEN

VOOR DE TOEKOMST

Radio-rede, gehouden op 28 December 1943, door Mr. E. N. van Kleffens, Minister van Buitenlandse Zaken.

De ondergrondse pers, dat monument van Nederlandschen heldenmoed in den hoogsten zin, bevestigt dat in Nederland door velen wordt gedacht aan de gedragslijn, die Nederland, wanneer het weer vrij zal zijn, tegenover de andere landen zal volgen.

Welke die buitenlandse politiek zal zijn, zal door het Nederlandsche volk zelf moeten worden beslist. Want eenmaal, in een nu niet meer te verre toekomst, zal het weer vrij zijn, vrij om te zeggen wat het wil binnen de grenzen van het betamelijke, vrij om zijn eigen lot te bepalen.

Als ik over de toekomstige buitenlandse politiek vanavond het een en ander zeg, dan heeft dat dus alleen de bedoeling, voor U eenige steenen aan te dragen opdat U zelf daarmee in gedachten zult kunnen bouwen. Bouwstenen, die misschien grootdeels ook nu wel voor U bereikbaar zijn, maar voor een ander deel misschien in dezen tijd niet zoo gemakkelijk te bereiken.

Voorop stel ik dit: ik geloof dat wij het er allen over eens zijn, dat de politiek van voor den oorlog, die toen zelfstandigheidspolitiek werd genoemd, morsdoed is. Maar wat dan?

Een Engelsman, en niet de eerste de beste, heeft mij eens, in het publiek gevraagd: waarom toch heeft Nederland voor den Duitschen inval niet

tijdig militaire afspraken met Engeland gemaakt?

Ik heb hem toen, eveneens in het openbaar, geantwoord: daar kon geen sprake van zijn, zelfs indien wij dat eigenlijk wel hadden willen doen, al ware het alleen maar, omdat Engeland zich toen te zeer had ontwapend. Deze oorlog heeft dat maar al te duidelijk aangetoond. Tegenover een zich steeds sterker bewapenend Duitsland stond een in onvoldoende mate weerbaar Engeland. Met zulk een land militaire afspraken te maken, zou dwaasheid geweest zijn, ook al was het volkomen waar dat Engeland omgekeerd ons hetzelfde verwijt kon maken.

Dat is een punt om, met het oog op de toekomst, goed te onthouden. Wij Nederlanders kunnen alleen dan gaan denken over militaire samenwerking, wanneer wij zelf een aan de omstandigheden aangepaste weermacht bezitten (als Duitsland ontwapend is, behoeven wij niet aldoor tot de tanden gewapend te zijn) en, anderzijds, indien degenen met wie samenwerking wordt voorgesteld, zelf een voldoende belangrijk militair apparaat hebben en houden.

Als Generaal Smuts ons dus aanraadt om na den oorlog met Engeland samen te werken, dan zou mijn antwoord zijn: daar kan alleen over gedacht worden onder de „mits“, dat het Britsche Rijk, en Engeland in het bijzonder, toont, evenals wij zelf, niet opnieuw den weg der te groote ontwapening op te willen gaan. Ons eens en voor altijd binden, gaat dus alvast niet. Maar zou het goed zijn, in de toekomst onder deze groote „mits“

samenwerking met Engeland te zoeken? U moet zelf Uwe conclusie maar trekken. Ik lever alleen maar de bouwstenen.

Er zijn een paar cardinale feiten. In de eerste plaats noem ik de Duitse neiging tot geweldpleging tegen anderen. Die neiging spreidt Duitsland sinds jaar en dag ten toon. Het lijkt niet erg waarschijnlijk, dat het plotseling radicaal zou veranderen en een mak lammetje zal worden. Duitsland zal dezen oorlog verliezen, en dat zal het tot revanche stemmen. De toekomstige Duitse machthebbers zullen zich misschien als lammetjes voordoen, want het Duitse volk heeft het ver gebracht in chicanerie en huichelarij, wanneer dat in zijn kraam te pas komt. Laten wij ons daar niet door om den tuin doen leiden. Natuurlijk is het mogelijk dat Duitsland, nu het leert voelen hoe kwetsbaar het is uit de lucht, zich daarom (en niet omdat het zijn geweldzucht heeft afgelegd) een poos koest houdt. Maar dat lijkt geen erg vaste basis voor ons om op te bouwen.

In de tweede plaats moeten wij goed in het oog houden, dat de moraliteit van een groot deel van het Duitse volk, die vooral sedert het eind van den vorigen oorlog toch al niet te best was, door de Nazi-leer die het is ingepompt, tot op den bodem is bedorven. Al die fraaiheden van „recht is wat nuttig is voor het Duitse volk“, de nonsens van het „Herrenvolk“ dat ieder ander van de kleine steentjes mag loopen, — dat alles heeft de tegenwoordige Duitse jonge generatie, die er mee is doordrenkt en volgetoerd, tot

een innerlijk wilde troep gemaakt met een roofdierenmoraliteit als officiële heilsleer. Tegen deze wolven in menschengedaante moeten ook wij ons beveiligen. En laten wij nooit vergeten, dat een wolf in een kooi wel tam kan lijken, maar dat hij het niet is.

In de derde plaats moeten wij ons goed voorstellen, dat in den modernen tijd, een volk, wil het weerbaar zijn, de beschikking moet hebben over een enorm industrieel apparaat. Dat staat ons in Nederland alleen niet ten dienste. Blijven wij op ons zelf staan, dan kunnen wij er niet op rekenen dat wij in de ure des gevaars steeds die bewapening zullen bezitten of kunnen krijgen, die dan noodig zou blijken. Als anderen niet van te voren weten wat zij aan ons hebben, zullen zij terughoudend zijn met onze bewapening.

In elk geval, de keus is tusschen isolement, en aansluiting bij andere goedwillenden. Die keus zult Gij moeten doen.

Over isolement behoeft ik hier verder niet veel te zeggen. Maar als de keus mocht uitvallen op samenwerking met andere goedwillenden, dan zullen wij verstandig doen, ons duidelijk te maken bij wie wij ons zullen aansluiten.

De vijandelijke propaganda stelt het al zoo voor, dat ons gevraagd wordt om Nederland maar te doen opgaan in het Britsche Rijk.

Stel U gerust: er is ons niets gevraagd. En mocht ons ooit iets gevraagd worden, dan zal het niet zijn: opgaan in het Britsche Rijk. Het Britsche Rijk is een gemeenschap, die wordt samengehouden door aller verbondenheid aan de Kroon, dat is: de Britsche Kroon. Het Nederlandsche Rijk kent alleen verbondenheid onder de Kroon der Nederlanden, die bij uitsluiting erfelijk is in ons Oranjerhuis.

Van opgaan van ons Koninkrijk in enig ander gemeenbest kan dus geen sprake zijn, ook niet in den verzachten vorm van aansluiting in den zin van onderschikking.

Maar al is dergelijke aansluiting ondenkbaar, daarom is samenwerking nog niet uitgesloten.

Alleen zullen wij ons moeten afvragen of die samenwerking wel beperkt zou moeten blijven tot het Britsche Rijk. Dat hangt niet alleen van ons af. Het hangt ook af van den anderen partner met wien wij door onze positie aan den rand van den Stillen Oceaan gemeenschappelijke belangen hebben. Ik bedoel natuurlijk de Vereenigde Staten.

Hoe de Vereenigde Staten aan het einde van dezen oorlog zullen staan tegenover politieke en militaire samenwerking met anderen, valt nog niet te zeggen.

Misschien zal hun houding op dat punt in Zuid-Oost-Azië, waar China een zoo bijzondere plaats inneemt, niet geheel dezelfde zijn als in Europa.

Maar aangenomen dat Amerika met het Britsche Rijk en met ons zal willen samenwerken (wat voor ons ongetwijfeld wenschelijk zou zijn), dan lijkt het nog te vroeg om nu al te spreken over den vorm, waarin dat tot uitdrukking zou moeten worden gebracht.

Hoofdzak is, dat men mag hopen, dat bittere ervaring en verzuimd inzicht de Vereenigde Staten gevoel zal hebben doen krijgen voor de levensbelangen, die Amerika heeft bij de daadwerkelijke handhaving van den vrede ook in Europa. Het heeft nu ten tweeden male gezien dat een Duitse aanslag op Nederland, België of Frankrijk in wezen een aanslag is op Engeland, en besef beter dan tevoren, dat de val van Engeland op zijn beurt de dolk zet op het hart van de Vereenigde Staten.

Gaat het dien kant uit, dan zou men in het Westen dus een sterke formatie krijgen, waarin Amerika met Canada en de andere Britsche dominions arsenalen is, en het groote reservoer van kracht, Engeland basis (vooral voor de luchtmacht), en het Westen van het Europeesche vasteland (ik bedoel Nederland, België en Frankrijk) bruggehoofd.

Op die wijze zijn wij enerzijds weliswaar op de Westelijke mogendheden aangewezen, maar omgekeerd hebben deze ons noodig. Het is moeilijk, een sterkere positie voor ons land te bedenken.

Dat formidabel blok in het Westen zou in het Oosten zijn balans vinden in Rusland. Rusland, welks hart in het Noorden, Oosten en Zuiden, wanneer Japan eenmaal verslagen is door natuurlijke grenzen zal zijn gedekt, zal evenals wij zijn volle aandacht moeten- en willen blijven besteden aan de beveiliging van zijn open grens tegenover Duitsland. In dat beeld komt als vanzelf de noodzaak naar voren van goede betrekkingen tusschen Nederland en de Sowjet-Unie.

Is dat alles bereikbaar, dan, zoo ziet het er dunkt mij uit, zou een lang tijdperk van vrede gewaarborgd lijken.

Frankrijk zal in dien opzet zijn plaats in den kring der Westelijke machten moeten hernemen. Laat ons hopen, dat het gelouderd en gesterkt zal herrijzen uit het vagevuur, waarin het drie jaar geleden is neergeworpen.

Dat België aan onze zijde zal staan, lijkt geen twijfel. Het kan haast niet anders of, in een uiteenzetting als deze, al is zij nog zoo objectief, treedt tusschen de regels aan den dag in welke richting de gedachten gaan van degenen die tot U spreekt. Gij hebt trouwens alle recht dat te weten. Bindende besluiten zal de regering ook op het gebied der buitenlandse politiek niet nemen zolang de Duitser ons land bezet houdt, tenzij dat volstrekt onvermijdelijk is. Want de dingen staan niet stil, en het is niet altijd mogelijk te wachten tot Hitler zal zijn verslagen.

Duover is dat intusschen nog niet noodig gebleken. Maar ik kan U de verzekering geven, dat ook in dit opzicht zoveel als maar eensgezins mogelijk is, zal worden overgelaten aan de vrije en weloverwogen, wilsuivering van een herrezen Nederland.

HET RUSSISCHE HERFST- EN WINTER-OFFENSIEF

(Door den militair medewerker van "La France Libre").

De strategische berekeningen der Duitschers waren grondvest op het denkbeeld van de handhaving der Dnjepr-linie. De Duitschers bevestigden deze bedoeling nadrukkelijk, toen er reeds weinigen gevochten waren in den sector Kremetsjoeg-Dnjeprproetovsk, en toen de Russen, nadat zij de Dnjepr waren overgetrokken, hemelsbreed reeds 130 km. hadden afgelegd in de richting van het mijncentrum Krivoi Rog.

Op 1 November 1943 schreef een der beste Duitse militaire critici in de "Pariser Zeitung": "Indien het Duitse Oppercommando bezweken zou zijn voor de Russische doorbraak tussen Kremetsjoeg en Krivoi Rog, dan had het in den sector Zaporozje-Melitopol zeker gansch andere voorzieningen getroffen. Uit de gebeurtenissen blijkt echter duidelijk, dat het de bedoeling van ons Oppercommando is, om de Dnjepr-linie te houden en den westelijke oever te heroveren op alle plaatsen, waar hij tijdelijk door den vijand is bezet. Het Duitse Oppercommando is vast besloten om alle voordelen uit te wisschen, die de Russen reeds dezerzijds de Dnjepr hebben verworven."

Dit besluit was wellicht grondvest op de volgende overwegingen: 1. Een beslissing aan de Dnjepr-linie zou haar invloed doen gevoelen over het gehele Oostelijke front. Een blik op de kaart toont duidelijk, dat het verlaten van de Dnjepr-linie het gehele front mee zou sleuren tot aan de bronnen dezer rivier.

2. De Duitschers verdedigen hardnekkig de magnesium-mijnen van Nikolov, vlak binnen de Dnjepr-bocht, daar zij dit mineraal

niet kunnen ontberen voor de voortzetting van den oorlog.

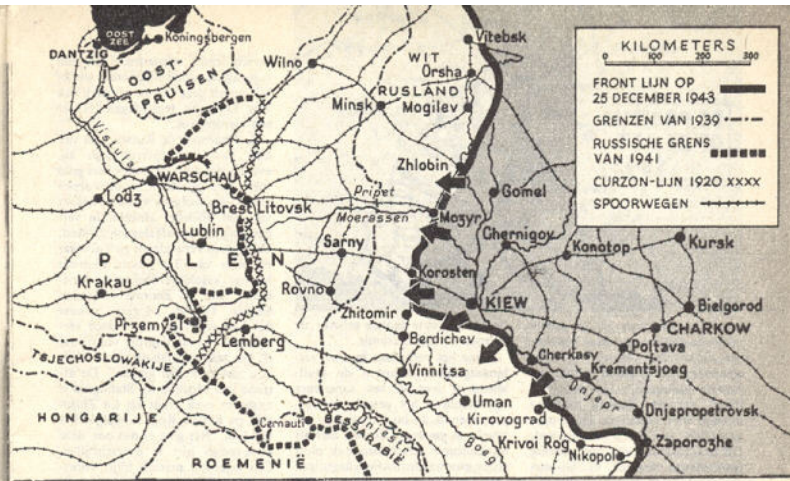
3. Op de Dnjepr verdedigen de Duitschers hun politieke en economische positie in den Balkan en dan allereerst de Roemeensche petroleumvelden.

De Russische voorbereidingen daarentegen toonen duidelijk, dat het Oppercommando der Sowjets er op uit was een beslissing te forceeren in den zuidelijke sector, en daardoor indirect op het gehele Oostelijke front; en het heeft maar een haar gescheeld of dit plan was gelukt. Het centrum van den geheelen slag in den laten herfst van 1943 was het spoorwegknooppunt Apostolovo, ten zuid-oosten van Krivoi Rog, omdat door dit punt de terugtochtlijnen liepen die de Duitschers vanuit den Dnjepr-elleboog ter beschikking hadden. Verschillende Russische kolonnes rukten naar Apostolovo op en op 26 October 1943 was een dezer kolonnes er nog slechts 25 km. vandaan.

Sedert Stalingrad hadden de Russen nimmer zoveel mannen en materiaal op één enkelen sector saamgedrongen. Indien men, wat aangewezen schijnt, de grenstelling Zaporozje-Melitopol-Zee van Azov als een onderdeel van de Dnjepr-linie beschouwt, dan werd de aanval op deze linie uitgevoerd door vier geweldige Russische legergroepen. De doorbraak vanuit het bruggehoofd van Kremetsjoeg in zuidelijke richting moest, wilde zij succes hebben, vergezeld worden door een stoot vanuit het veel oostelijker gelegen gebied der Nogaisk-steppen. In dezen sector opereerde de vierde Russische legergroep van Generaal Tolboetsjin. Deze groep verbrjzelde de grenstelling tusschen de Dnjepr en de Zee van Azov. Binnen de

Dnjepr-bocht viel de tweede legergroep, onder bevel van Generaal Koniev, aan vanuit Kremetsjoeg. De derde legergroep, onder Generaal Malinovsky, bezette Dnjeprproetovsk en Zaporozje, terwijl de tweede legergroep de Dnjepr zelf passeerde. Het tweede en derde leger werkten dus nauw samen binnen de Dnjepr-bocht, terwijl de vierde legergroep intusschen de divisies van het Duitse zesde leger voor zich uit joeg. Een der kolonnes dezer groep rukte op Nikolov aan, met de bedoeling de Duitschers af te snijden van den gemakkelijke Russische detachementen wonden per dag 30 km. terrein, en snelheid, die de Russen nog nooit bereikt hadden.

De plotselinge aanval van de derde Russische legergroep in den Dnjepr-elleboog bracht de Duitse troepen aldaar duchtig in het nauw. Het grootste deel der Duitse strijdkrachten trok zich in zuid-westelijke richting terug, terwijl de Russen, met hun artillerie en vanuit de lucht, de terugtochtlijnen bestookten. Ook de tweede Russische legergroep dreef den vijand voor zich uit. Maar op het oogenblik, dat de Russen Krivoi Rog reeds in de hand schenen te hebben, en waarop zij Apostolovo naderden, brak het Duitse tegenoffensief los, dat den toestand in dezen sector herstelde. Klaarblijkelijk was de Russische leiding er niet in geslaagd de speerpunt in dit offensief voldoende te versterken, om het tegen-offensief te kunnen breken. Bovendien was Generaal Malinovsky ten zuidwesten van Dnjeprproetovsk te laat gekomen. Bovendien had Generaal Tolboetsjin, de zuidelijke grensstelling met meer vertraging geforceerd dan in het algehele plan was voor-

zien. Hij slaagde er noch in de Duitschers te omsingelen voor zij de Beneden-Dnjepr bereikten, noch om tijdig de rivier te forceeren, teneinde de Russen, die op Krivoi Rog aanvielen te hulp te komen.

Maar nog voor de Duitschers er aan konden denken om hun succes bij Krivoi Rog uit te buiten, ondernamen de Russen reeds een afleidingsmanoeuvre, die weer een nieuwe situatie schiep: de doorbraak achter Kiev, welke de spoorlijn Korosten-Zhitomir bereikte. Dit was een typisch voorbeeld van wat men bijna de "nationale Russische strategie" zou kunnen noemen. Zij bestaat in een onophoudelijk forceeren van crises in andere sectoren. De grondslag van deze methode is het gebruik in de breedte van een overwicht aan manschappen en materiaal. Dit overwicht moet groot genoeg zijn om overal met een overmacht te kunnen aanvallen. Zoodra de vijand over de heele linie in den slag is, worden op sommige sectoren de reserves naar voren

geworpen om op deze manier te trachten het vijandelijke verdedigingsapparaat te vernielen. De geografische doeleinden hangen bij deze methode geheel van de omstandigheden af, terwijl het strategisch doel voortdurend de vernietiging blijft van steeds talrijker vijandelijke legergroepen, waardoor op een dag het gehele vijandelijke front logischerwijze ineem moet storten. In de huidige situatie treft deze methode de Duitschers op het gevoeligste punt: hun gebrek aan voldoende reserves. De Russen, die de overmacht hebben, rekken hun linies steeds uit, waardoor zij de zekerheid krijgen, dat de Duitse linies tegenover hen dunner bemand zullen zijn.

Om succes te hebben veronderstelt deze methode echter het volgende: 1. Een buitengewone prestatie van het transportsysteem. Dat de Russen hier in geslaagd zijn kan gerust een wonder genoemd worden. Alle groote Russische aanvallen, zoowel als de terugwijkende bewegingen, waren

slechts mogelijk door de buitengewone transport-organisatie, welke de Russen hebben opgebouwd. Toen de Russen den eenen spoorweg na den anderen verloren, moest dit systeem grootdeels worden geïmproviseerd. Maar ondanks alle ongemakken heeft deze improvisatie de Russen den weg opgedrongen eener nieuwe evolutie: zij werden als het ware gedwongen tot volledige motorisering hunner legers. Wanneer de Russen spoorwegen veroverden, dan was dat een extra meevaller. Deze motorisering kon natuurlijk enkel zoo ver worden doorgevoerd dank zij de Russische petroleumrijkdom.

2. Een groote handigheid in de tactiek. Het element der verassing moet kundig gehanteerd worden, wat in de zeer overzichtelijke Zuid-Russische vlakte natuurlijk moeilijk is. Het probleem werd echter opgelost door nachtaanvallen. 3. Een steeds hogere concentratie van vuurkracht. Volgens de Duitschers hebben de Russen

hun overwinningen in de eerste plaats te danken aan hun pantserdivisies. De zware verliezen worden goed gemaakt door een enorme productie. Uit berichten blijkt, dat de Russen bij grootte houden met verliezen, bij grootte aanvallen, van 60 à 70 procent. Of de 210 tanks van een volledig pantserscorps worden er bij een enkelen grooten aanval 120 tot 140 vernield of in brand gestoken, terwijl 40 procent van het bedieningspersoneel verloren gaat. Maar nog karakteristischer voor de nieuwe Russische methode zijn de ongekende concentraties van artillerie. De zwaartepunten van het Russische militaire systeem worden niet zoozeer gevormd door tanks, als wel door de onafhankelijk optredende artillerie-divisies.

Naarmate het Russische offensief zich uitbreidt, neemt het gevaar toe om op een zekeren sector blootgesteld te worden aan een tegenaanval door een Duitse overmacht. Tegenover de Russische strategie van frontuitrekkings stellen de Duitschers de terugtocht. Zij korten hun verbindingslijnen in; door het prijsgeven van terrein krijgen zij meer troepen ter beschikking, die politiedivisies moesten verrichten; en hun reserves kunnen sneller het front bereiken. Dichter bij hun eigen bases verbeteren de Duitschers hun kansen, zoewel wat aanval als verdediging betreft. Aan deze veranderingen in afstand hebben de Duitschers hun

verschillende seizoenen. In een campagne, aanzienlijk verder westelijk, speelt deze factor, oorzak van vele Duitse tegenslagen, echter een kleinere rol.

2. Naarmate de Russen zich van hun bases verwijderen zijn zij, evenals dat voor de Duitschers gold toen deze oprukten, onderworpen aan de wet, volgens welke de kracht van een offensief afneemt in verhouding tot den afgelegden afstand. De Russen verwijderen zich al meer en meer van het groote centrum hunner krachtsverdeling: Moskou. Dat zij enorme afstanden hebben kunnen afleggen zonder verminderde komt daaruit voort, dat zij een zekeren afstand vanaf Moskou niet te boven gingen. De afstand van Moskou tot Stalingrad is ongeveer even groot als tot Zhitomir en Krivoi Rog, namelijk 8 à 900 km. Het ging er dus om, deze actie-radius niet te overschrijden. Een leger op marsch blijft voortdurend afhangen van zijn ravitailleringscentrum, en deze afhankelijkheid groeit met den afstand. Hoe rijker de basis, hoe veelvuldiger en gemakkelijker de verbindingswegen, des te grooter de bewegelijkheid van het leger, m.a.w. de omvang van een operatie-basis ligt ten grondslag aan het succes van het daarop gebaseerde leger; het doel der operatie hangt dus onverbrekelijk met een zekeren basis samen. Doordat de Duitschers er niet in slaagden Moskou in 1941 te nemen, bleef Moskou hun gedurende de gehele campagne van 1942 als een dreigement boven het hoofd hangen, van waaruit tenslotte het Russische winter-offensief ontsprong. Uit de wet van den toenemenden afstand, zou dus o.a. verklaard kunnen worden, waarom een zoo handig opgezette Russische omsingelingsmanoeuvre als die van de Dnjepr-bocht, toch niet gelukte. Met het openen van nieuwe ravitailleringscentrales van grooter afstand vanaf haar basis doorschrijden dan de Duitse. Het slagveld van Zhitomir b.v. ligt 850 km. van Moskou, terwijl de Duitse of door de Duitschers bezette industriegebieden van Opper-Silezië, Oostpruisen, en Koningsbergen op 700 à 750 km. van Zhitomir liggen.

Dit spoort de Russen natuurlijk aan tot het inrichten van nieuwe en verder vooruitgeschoven bases, b.v. Smolensk en Kiev. Dit vereischt echter veel tijd en krachten. De verplaatsing wordt bovendien bemoeilijkt door de grondige Duitse vernielingen. De steden, die zouden kunnen dienen als spoor voor nieuwe Russische offensieven, gelijk Smolensk, Dnjeprproetovsk, Kiev en Gomel, zijn min of meer met den grond gelijk gemaakt. De Russen hebben in den afgeelopen zomer en herfst zeer veel terrein gewonnen; maar deze veroverde ruimte is berooid van alles wat hun van nut zou kunnen zijn, de bevolking inbegrepen. Hierdoor wordt de voorziening van het Russische front aanzienlijk vermindert naarmate het verder schrijft."

Dit Duitse vandalisme vormt een onderdeel van een dubbele Duitse strategie: ten eerste een strategie, die geïnspireerd wordt door hun biologische oorlogvoering, en een tweede, die haar doel tracht te bereiken door vernielingen, zelfs daar, waar de Duitse legers tactisch verslagen zijn. Gedurende de wintercampagne zullen deze nadeelen gedeeltelijk gecompenseerd worden door de koude, welke de Russen begunstigt. Zoo zullen de Pripet-moerassen, in onbevoren toestand voor de Duitschers een ideaal verdedigings-terrein, tijdens den winter voor de Russen een ideaal gevechtsterrein worden. Maar toch zullen alle specifieke voordelen, welke de Russen begunstigen tijdens hun langdurig defensief, verloren gaan zoodra zij ten aanval gingen in nieuwe, veel verder westelijk gelegen operatie-terreinen. En dit verlies kan door de Russen slechts worden goed gemaakt door middel van hun overmacht aan mannen en materiaal, alsmede door een

factor, welke echter zuiver strategisch gezien, niet overschat mag worden: de aandrift, welke een zegerievend offensief verleent.

Naschrift van de redactie

Sinds bovenstaand artikel werd gepubliceerd, medio December 1943, hebben er op het Oostelijk Front groote gebeurtenissen plaats gehad. Meer dan een maand lang deden de Duitschers hevige tegenaanvallen met duizenden tanks tegen de Russische frontlijn achter Kiev, waarbij zij er ten koste van enorme verliezen in slaagden Korosten te heroveren. Op 25 December hadden de Russen voldoende reserves naar voren gebracht om tot den tegenaanval over te gaan, waarbij zij in vijf dagen tijds van 50 tot 100 km. oprukten. Sindsdien duurt de strijd voort; op het oogenblik, dat wij dit schrijven (12 Jan. 1944) had hij reeds een punt bereikt vele tientallen kilometers generijds de Poolse grens van 1939, waar de belangrijke dwarspoorweg Wilno-Lemberg bij Sarny werd doorgebroken. Dit nieuwe Russische offensief verschilt in karakter geheel van het vorige. De militaire medewerker van het Londense Zondagsblad *Observer* schrijft daarover: „Het schijnt alsof Generaal Vatoetin's offensief de Duitse beroeps-militairen volkomen heeft ontthut. De strategie, die hij toepast, is dan ook zoo ongewoon, dat zij niet te vergelijken valt met welke voorafgaande campagne dan ook. Het patroon ervan is precies tegengesteld aan de klassieke omsingelingsmanoeuvre, waarvan de slag bij Cannae nu steeds het voorbeeld vormt. Er is geen sprake meer van de gewone tangbeweging, maar in plaats daarvan komt een zich steeds uitbreidende golfbeweging vanuit een explosiecentrum. Dit explosiecentrum is de nieuwe basis Kiev, van waaruit Generaal Vatoetin gelijktijdig oprukt naar het noord-westen, westen, zuid-westen, zuiden en zuid-oosten. Deze voortdurende druk langs een zich steeds uit-

breidend front, die op een gestadig aanzwellende overstroming lijkt, slaat den toeschouwer met verbazing, zoodat hij zich afvraagt, hoe lang dit zoo voort kan gaan. En dat is dan ook wat het Duitse Oppercommando blijbaard doet.

De opzet van dit offensief moet een weergaloos concentratie van mannen en wapenen vereisch hebben. Generaal Vatoetin moet zich echter bewust geweest zijn van de moeielijkheid der problemen, waarvoor hij zichzelf stelde. Elken dag moet hij zijn voorraden en reserves verschuiven langs langere etappelijnen. Tegelijk moesten deze voorraden en reserves met den dag worden verhoogd, in verhouding tot het zich steeds rekkende front. Deze uitbreiding heeft echter een natuurlijke grens, welke, toen de strijd van het offensief op 10 Januari het oeverland van de Boeg raakte, nog niet bereikt scheen te zijn. Is deze grens eenmaal bereikt, dan kan de vijand weer tot den tegenaanval overgaan, op voorwaarde, dat zijn gedekte frontlijn intact gebleven is.

Daarop rekenen de Duitschers klaarblijkelijk. Zij vleien zich met de hoop, dat de explosieve Russische strategie een element van bluf verbergt, en van hun kant stellen zij daar een bluf tegenover door net te doen alsof hun legers ver binnen de Dnjeprbocht geen gevaar zouden loopen. De strijd lijkt dus veel op een pokerspels. Dagelijks zetten beide partijen meer in. De Russen vergroeten dagelijks de halve cirkel van hun doorbraakruimte, met al daaraan verbonden bezwaren; de Duitschers blijven binnen de Dnjeprbocht staan, ondanks het daaraan verbonden gevaar, dat met den dag grooter wordt. De inzet van dit spel is overweldigend: het doodloopen van een ongevendaard Russisch offensief enerzijds, de ondergang van een gansche Duitse legergroep anderzijds. Zoodoende zal wellicht gedurende Januari 1944 op het Oostelijk Front een der grootste beslissingen van den oorlog vallen.

De ondergang van de "SCHARNHORST"

DATUM van het gevecht: Tweede Kerstdag 1943. Plaats van het gevecht: de Poolze tussen de Noordkaap en het Beren Eiland, een uitgestrekt gebied van 2.000 zeemijlen, waarover om dien tijd van het jaar van tien uur 's morgens tot 2 uur in den middag een vaag schemerlicht hangt. De overige 20 uur van het etmaal heerscht er stikduistere nacht.

De positie was als volgt: ter hoogte van Beren Eiland voor een Geallieerd convooi gescorterd door torpedojagers en korvetten, op weg naar Arctisch Rusland. Ten zuiden van dit convooi voeren de Britse kruisers *Belfast*, *Norfolk* en *Sheffield*. Verder westelijk, tusschen het convooi met kruiserbescherming en de Noordkaap, voor een tweede strijdmacht, onder leiding van den Bevelhebber van de Britse thuishoof, Admiraal Sir Bruce Fraser, wiens vlag van het slagschip *Duke of York* wapperde. Het werd begeleid door den kruiser *Jamaica* en de snelle torpedojagers van de geheime "S"-klasse, *Savage*, *Saumarz*, en *Scorpion*, alsmede door den Noorsche torpedojager *Stord*.

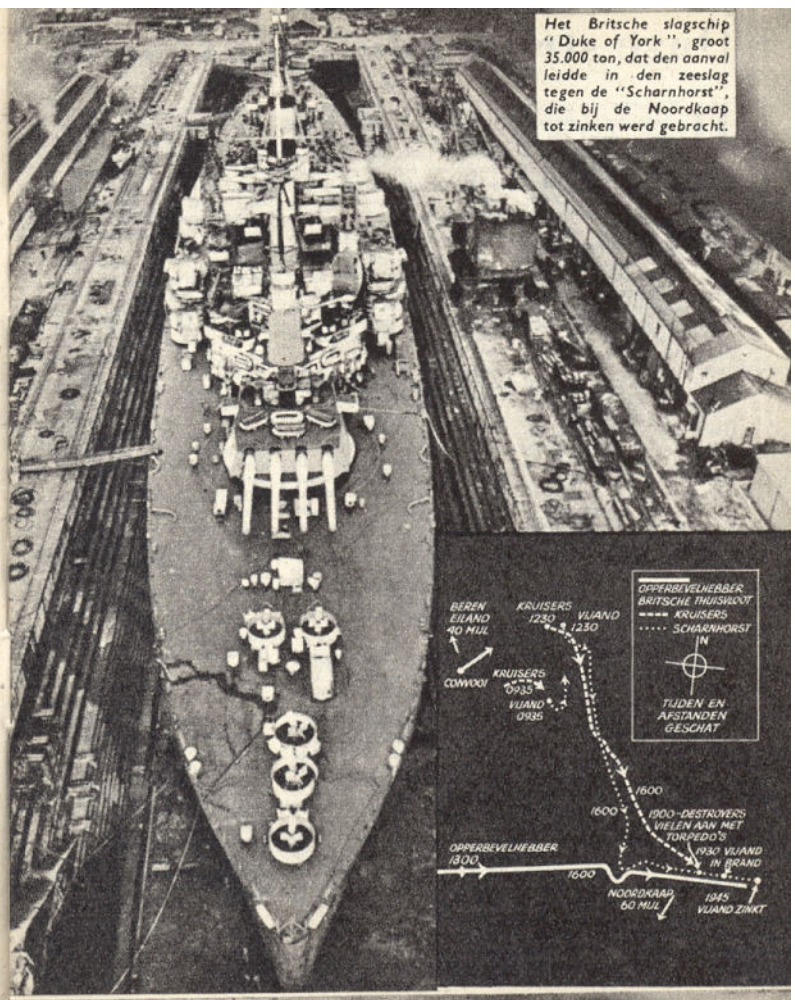
Omstreeks 9.30 uur v.m. doemde plotseling het Duitse slagschip *Scharnhorst* op, dat in de richting van het convooi stoomde. De Britse kruisers openden het vuur, en de *Norfolk* meldde een treffer op de *Scharnhorst*. Om 10.50 v.m. draaide de *Scharnhorst* af naar het noord-oosten en verdween, dank zij haar superieure snelheid, uit het gezicht. De eerste aanval op het convooi was afgeslagen. De Britse hoofdmacht had intusschen op volle krachten gezet naar het oosten, met de bedoeling om de *Scharnhorst* af te snijden van haar basis in de Noorsche Altenfjord.

Vice-Admiraal R. L. Burnett, die vanaf den kruiser *Belfast* het convooi moest beschermen, haastte

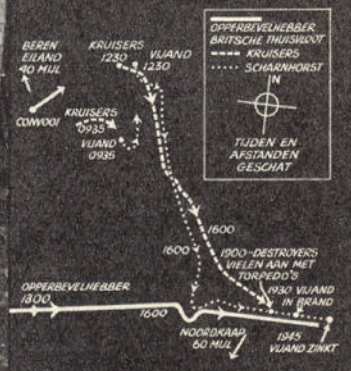
zich, tezamen met zijn verdere strijdmacht, naar het convooi terug, omdat hij een hernieuwd vijandelijken aanval verwachtte. Om 12.30 n.m. dook de vijand inderdaad opnieuw vanuit oostelijke richting op. Weer waren de kruisers er dadelijk bij om het vuur te openen op den veel zwaarder bewapende vijand. Ditmaal werd de *Norfolk* getroffen, maar opnieuw deinsde de *Scharnhorst* af, nu in zuidelijke richting. Den heelen middag door raasden kruisers en destroyers achter de *Scharnhorst* aan, terwijl de *Duke of York* door het donker kwam aanvaren op een koers, welke die van de *Scharnhorst* op een bepaald oogenblik kruisen moest. Om 4.49 uur n.m. barstten de eerste lichtkogels van de *Duke of York* boven de *Scharnhorst*. Om 4.50 uur daverde het eerste salvo der 14 duims kanons van de *Duke of York* over het water. Tien minuten later pas begon de *Scharnhorst* terug te vuren met haar 11 duims kanons. De *Duke of York* zwaide na elk salvo af en toonde den vijand haar boeg, om zoodoende het doelwit te verkleinen; de *Scharnhorst* probeerde zich met haar grootere snelheid al vurende uit de voeten te maken. Kort na zessen plaaste de *Duke of York* echter een treffer, waardoor de snelheid van de *Scharnhorst* op den duur viel tot 20 knopen. Aanvankelijk slaagde de vijand er echter in buiten vuurbereik van het Britse slagschip te geraken. Daarom vlogen de torpedojagers *Savage* en *Saumarz* aan de stuurboordzijde en de *Scorpion* en *Stord* aan bakboord op den vijand aan, om hem, ondanks zijn moorddadig tegenvuur, te torpedeeren. Vanaf minder dan een mijl afstand werden de torpedo's afgevuurd. Slechts de *Saumarz* werd bij dezen aanval licht beschadigd. Na een korte tusschenpoos weerklonken drie

zware ontploffingen onder de waterlijn van de *Scharnhorst* en daarmee was haar lot feitelijk bezegeld. Haar snelheid viel zoo, dat de *Duke of York* haar vanaf 7 uur n.m. opnieuw onder vuurbereik kreeg, waarop zij herhaaldelijk door de 14 duims granaten getroffen werd. Er brak brand uit aan boord en vlammen van ontploffende munitie verscheurden het duister. Omstreeks half acht kwam het Duitse slagschip bijna stil te liggen. De *Duke of York* staakte het vuur, en de kruisers *Jamaica* en *Belfast* voeren op de *Scharnhorst* toe vanuit oostelijke richting, terwijl 4 Britse destroyers, welke tot het convooi-escorte behoorden, vanuit het westen kwamen aantijgen. Al deze 6 schepen lieten hun torpedo's op de *Scharnhorst* los, en er werden zoovele treffers geplaatst, dat niet uitgemaakt kan worden, welk schip de *Scharnhorst* den genadestoot heeft toegebracht. Tusschen 7.31 en 7.45 n.m. zank de *Scharnhorst* weg, niet ver van de Noordkaap.

Dank zij hun koelbloedigheid en onverschrokken aanvalsgeest, hadden de Britse oorlogsschepen het convooi weten te beschermen; de destroyers van de "S"-klasse doemden de *Scharnhorst* ten ondergang door hun onverschrokken aanval van vlakbij; en de *Duke of York* bewees in het vuurduel duidelijk haar superioriteit. Maar het tot zinken brengen van de *Scharnhorst* betekent meer dan een gewonnen zeeslag. Waar met de *Scharnhorst* Duitsland's laatste zeevaardige slagschip vernietigd is (gelijk bekend is de *Tirpitz* door Britse zakvis-sonderzoekers beschadigd), daar zijn de zeevogen naar Rusland thans beveiligd tegen aanvallen van de Duitse bovenwater-vloot, terwijl bij een eventuele Geallieerde landing op de Noorsche kust de Duitse vloot te zeer verzwakt is om deze af te kunnen weren.

Het Britse slagschip "Duke of York", groot 35.000 ton, dat den aanval leidde in den zeeslag tegen de "Scharnhorst", die bij de Noordkaap tot zinken werd gebracht.

Onze strijdende koopvaardij

HOE brachten onze zeelieden ter koopvaardij Kerstmis en Nieuwjaar door? Het lag voor de hand, dat zij, die zich in havenplaatsen bevonden — hetzij in Engeland, Amerika, Zuid-Afrika of Australië — elkaar's gezelschap opzochten in de vele Nederlandsche clubs. Voor de vierde maal reeds brengen zij deze feestdagen door in den vreemde, doch thans werd iedere zeeman gesterkt door de gedachte: Volgend jaar thuis. En dit was ongetwijfeld hetzelfde, wat 'thuis' werd gedacht. Dit maakte zoowel voor U als voor onze zeevarenden deze zoo moeilijke dagen belangrijk lichter.

H.M. de Koningin zond onze zeelieden de volgende boodschap: "Bij het Kerstfeest gaan mijn gedachten uit naar U allen, officieren en opvarenden van Koopvaardijvloot en Visschersvloot, die deze dagen ver van huis en haard, velen op hooge zee, moeten doorbrengen. Uw herinneringen en gedachten zullen vanzelfsprekend in ruime mate zijn bij familie, vrienden en kennissen, die in het door den vijand bezette gebied zijn achtergebleven; ook zij zullen ongetwijfeld deze dagen U liefdevol, en gesterkt door Uw moedigheid en onversaagd volhouden, herdenken.

Wij allen weten, wat een prachtig en nuttig werk zij doet, hoe groot Uw aandeel is in den bondgenootschappelijke strijd voor de overwinning. Daar mogen wij terecht trotsch op zijn. Ik zend U allen mijn beste wenschen voor dit Kerstfeest en voor het Nieuwe Jaar. Moge thans van de gedachte aan de spoedige en behouden terugkeer in eigen veilige haven, bij allen die U lief zijn, de kracht en bezieling uitgaan, die U vastberaden en kloekmoedig doen volhouden, tot die glorierijke dag zal zijn aangebroken."

Tijdens de Kerstbijeekomst in de club voor Nederlandsche strijders, welke door de ministers Van Lidde de Jeude, v.d. Tempel en Burger werd bezocht, vertelde Jan de Hartog zijn zeemansverhalen, welke in dit milieu uitstekend op hun plaats waren.

Op 14 December heeft H.M. de Koningin andermaal een aantal Nederlandsche zeelieden Bronzen Kruizen en Kruizen van Verdienste uitgereikt. De onderscheidingen werden verleend voor heldendaden verricht tijdens zeer moeilijke convoorreizen, waardoor aan den vijand aanzienlijke schade werd toegebracht. Onder hen bevond zich de gezagvoerder van een motorschip, dat door een torpedo zwaar was beschadigd, doch niettemin werd binnen gebracht. De zilveren medaille voor menschelevend hulpbetoon werd verleend aan een volmatroos. In het najaar van 1942 liep zijn schip tijdens een storm op de rotsen. Hij liet zich een lijn ombinden en zwom door de branding naar den wal. Zoodoende werd een verbinding tot stand gebracht, waardoor zijn scheepskameraden gered konden worden.

Lloyd's de beroemde maatschappij voor scheepsverzekering, heeft een oorlogsmedaille laten slaan, welke uitgereikt wordt aan zeelieden, die zich onderscheiden. Een der eersten, aan wien deze medaille is verleend, was een Nederlandsche gezagvoerder, die tijdens een vijandelijken aanval grooten moed en bijzonder zeemanschap aan den dag legde.

Dezer dagen arriveerde in Londen een tanker-kapitein, die zich er op beroemen mag, dat zijn schip het laatste was, dat de Indische wateren verliet. Het was een z.g.

marine-tanker, een dier schepen, welke tot taak hebben de oorlogsbodems van brandstof te voorzien. Gedurende de laatste fase van den strijd om Ned. Oost Indië kreeg de gezagvoerder het bevel: „Tracht door de Java Zee en Straat Soenda te ontsnappen naar een geheime bases aan de Z.W. kust van Sumatra."

Ofschoon de Japanners Straat Soenda reeds bestreken lukte deze manoeuvre. De tanker bereikte de aangewezen plaats en daar werd het schip zoo goed gecamoufleerd, dat het een drijvend eiland leek. De schepen, welke er in slaagden door de Japansche blokkade heen te breken, konden aldus op basis X brandstof innemen. Onder hen waren Hr. Ms. kanonneerboot Soemba en een Nederlandsche onderzeeboot, welke onmiddellijk daarna een Japanschen tanker torpedeerde.

Dezelfde tanker was later betrokken bij de invasie van Sicilië en Italië. Thans is de gezagvoerder, hij is Ltz. I van de K.M.R., bezig met... vliegen leeren. Want een tanker kan soms vleugels krijgen, n.l. als het een vliegdekschip wordt en convooiën gaat begeleiden — thans wellicht op den Atlantischen Oceaan, maar straks... in de Indische wateren.

Voor de geestelijke verzorging onzer zeelieden is het aantal Nederlandsche koopvaardijvloot-predikanten met twee uitgebreid. Ds. G. van Pernis en ds. H. van Lunen zijn uit Amerika naar Engeland overgekomen. Eerstgenoemde zal zijn standplaats te Londen hebben en het gebied bezuiden Newcastle en Liverpool bedienen. Ds. van Lunen bedient het Noordelijk deel van Engeland.

Ons Foto-Bijvoegsel

HOE EEN "MOSQUITO" WORDT GEBOUWD

De snelste bommenwerper ter wereld is de Havilland „Mosquito“ van de R.A.F. Dit toestel, dat van hout is, dient tevens als jager en verkenningsvliegtuig. Deze bijzondere technische prestatie der Geallieerden wordt op de volgende bladzijden toegelicht aan de hand van een aantal foto's uit het bekende Londensche weekblad „Picture Post“.

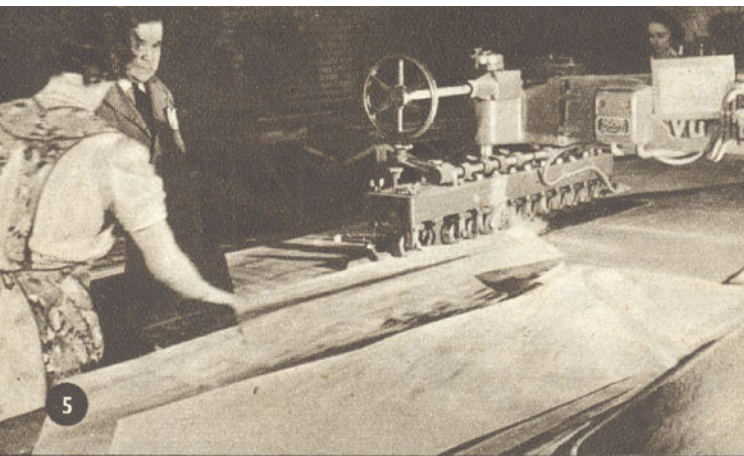
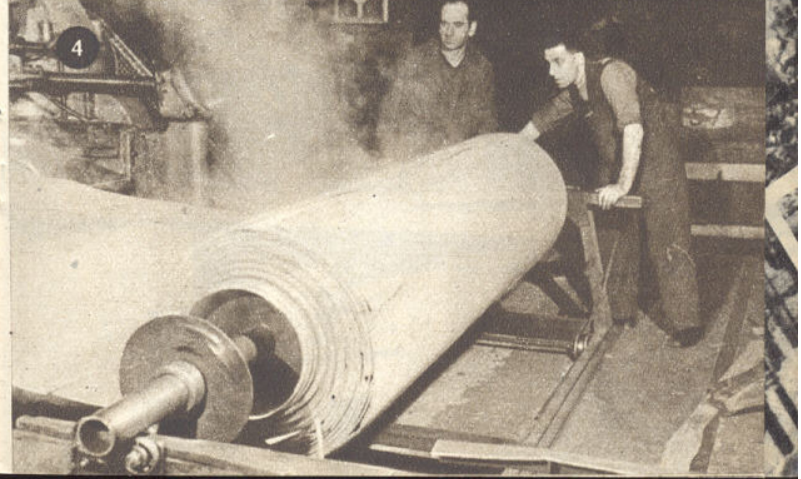
1 Van boomstam tot Mosquito

2 De stam wordt in stukken gezaagd om ontschorst te worden.

3 Nadat de stukken dagen lang geweekt zijn, worden zij afgeschraapt.

4 De schraper snijdt het blok tot forneerhout.

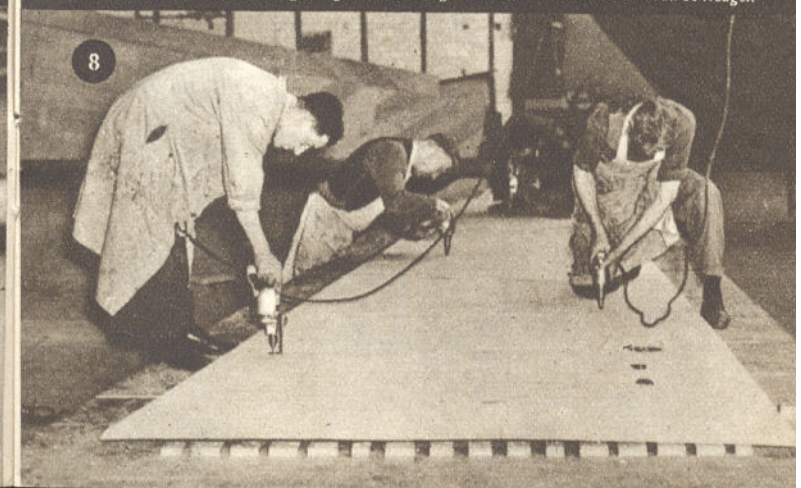
5 Het forneerhout wordt tot groote vlakken samengevoegd.

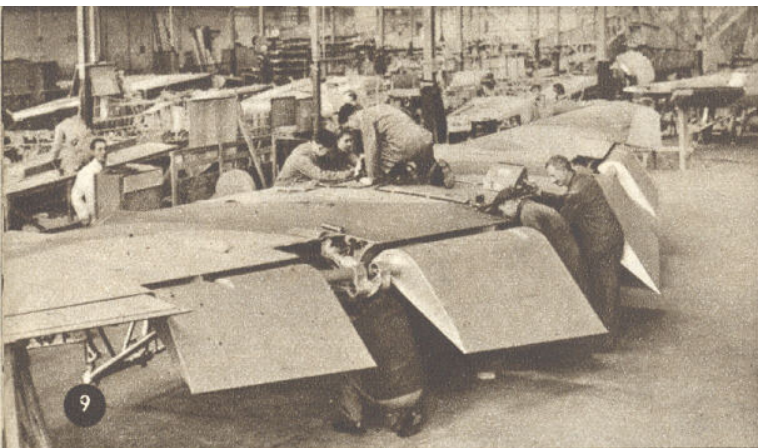
6 Het forneerhout wordt door hitte en druk tot plywood geperst.

7 De wassers verwijderen de strooken, die soms gebruikt worden bij het maken van plywood

8 In het forneerhout worden gaten geboord, en langzamerhand ontstaat de vorm van de vleugel.

9

9 Het breekbare foriceerhout is nu een sterke vleugel geworden.

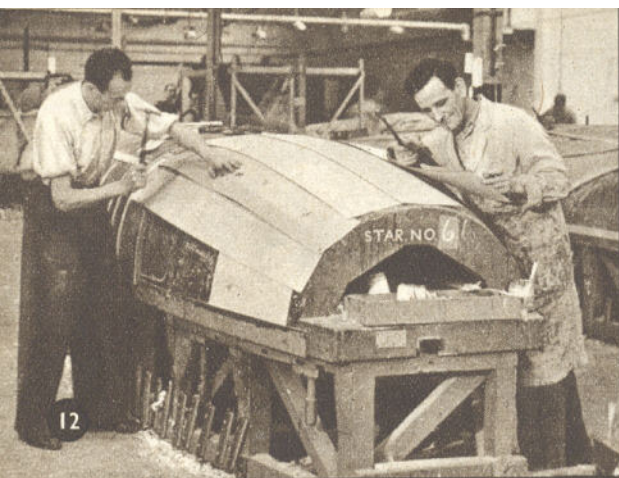
10

10 Uit een ander blok worden de ribben en spanten gemaakt.

11

11 Deze jonge arbeidster boort de laatste gaten.

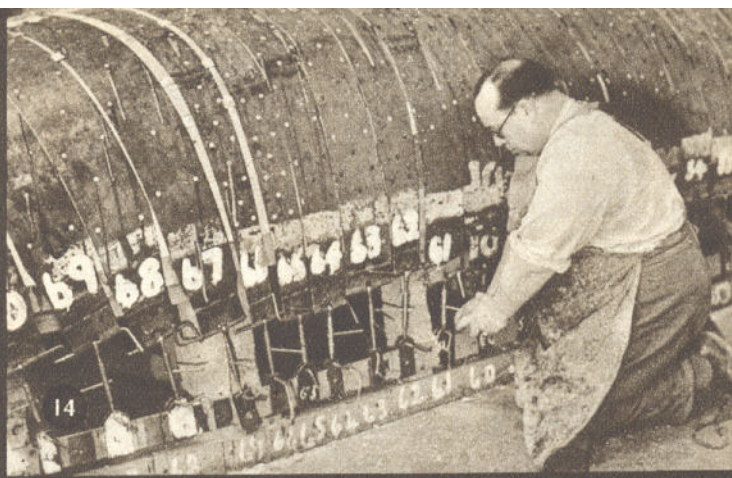
12

12 Uit het blok ontstaat langzamerhand de romp.

13 De rompvorm wordt in twee delen gebouwd.

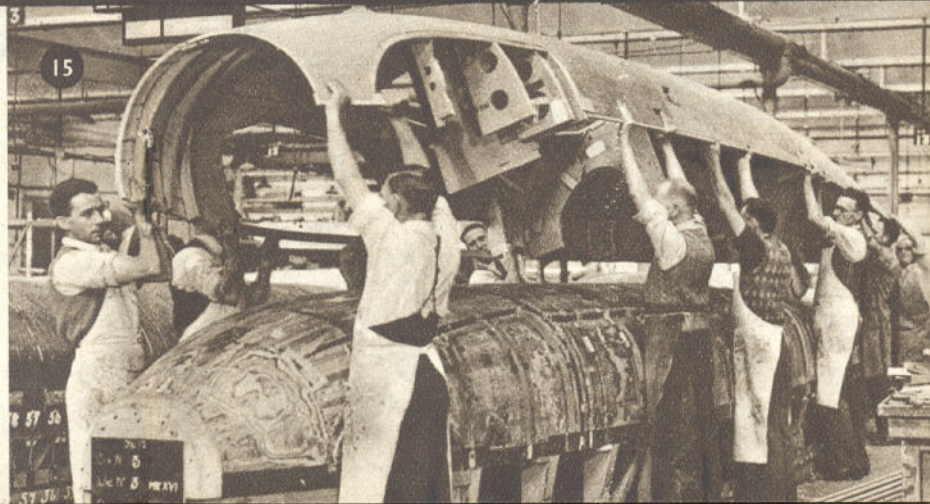
13

14

14 De buitenlaag wordt met beugels vastgeklemd om zich met het balsahout te verbinden.

15 De eerste helft van den rompvorm is nu klaar en wordt van den gietvorm getild.

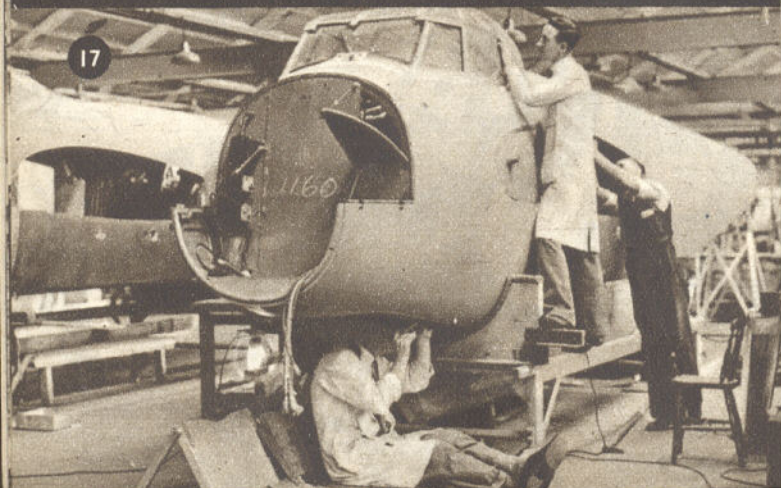

15

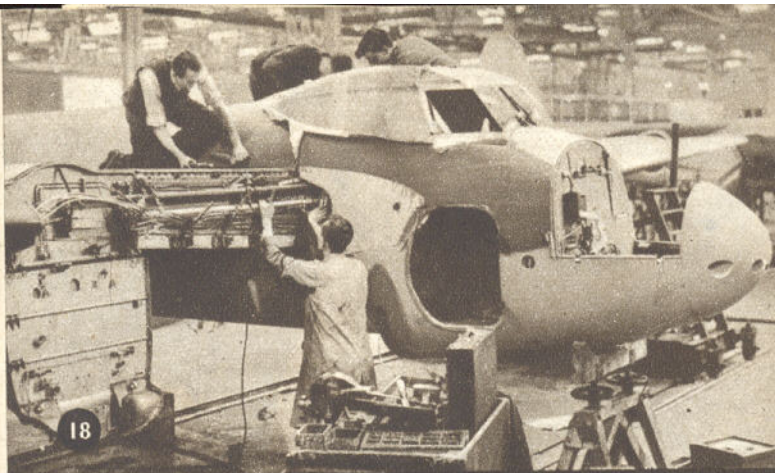

16

16 De romp wordt van binnen ingericht.
17 Alvorens de vleugel aan te brengen wordt de romp geïnspecteerd.

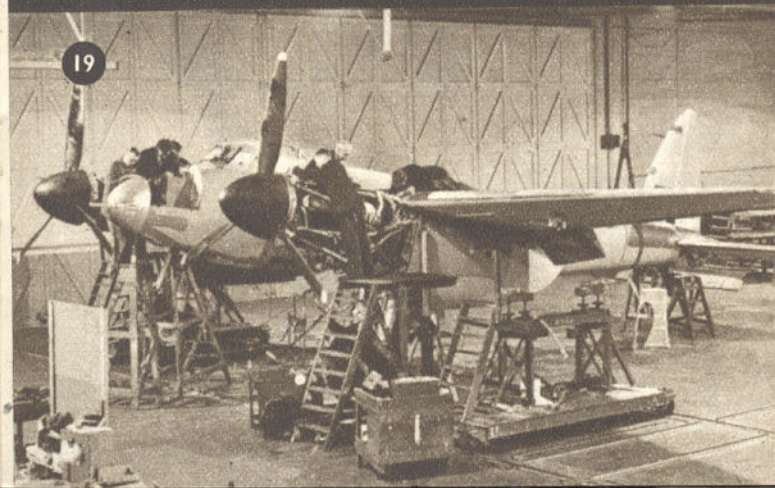

17

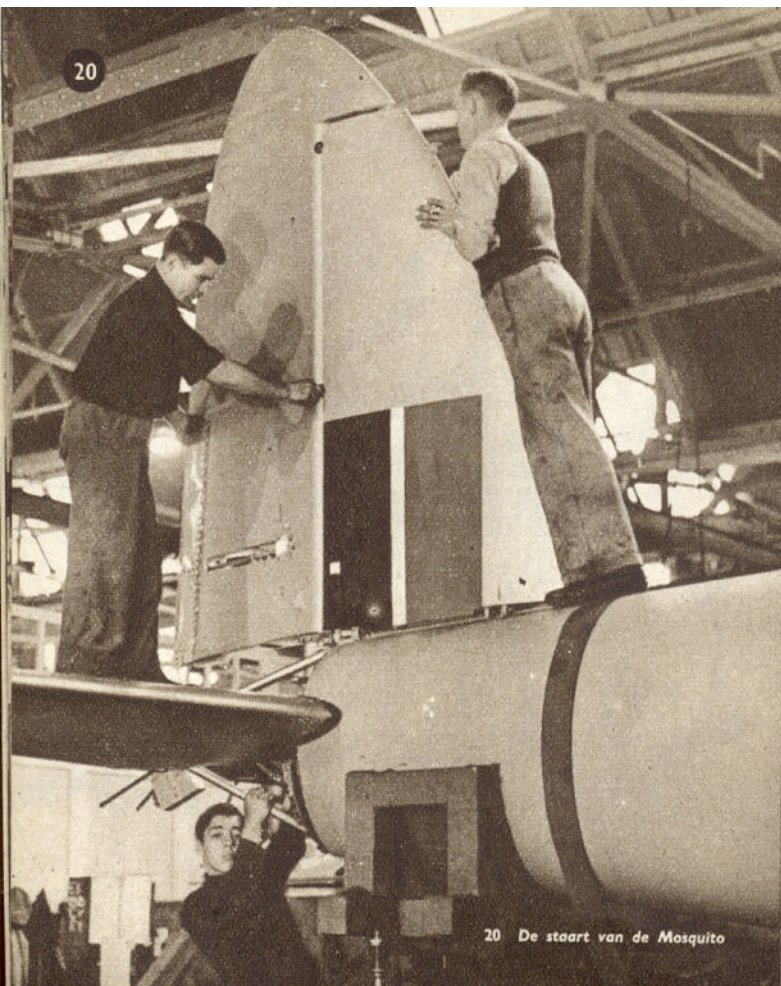

18

18 Het beginstadium is voorbij — de Mosquito spreidt zijn plywood-vleugels uit.
19 De laatste inspectie van de Mosquito.

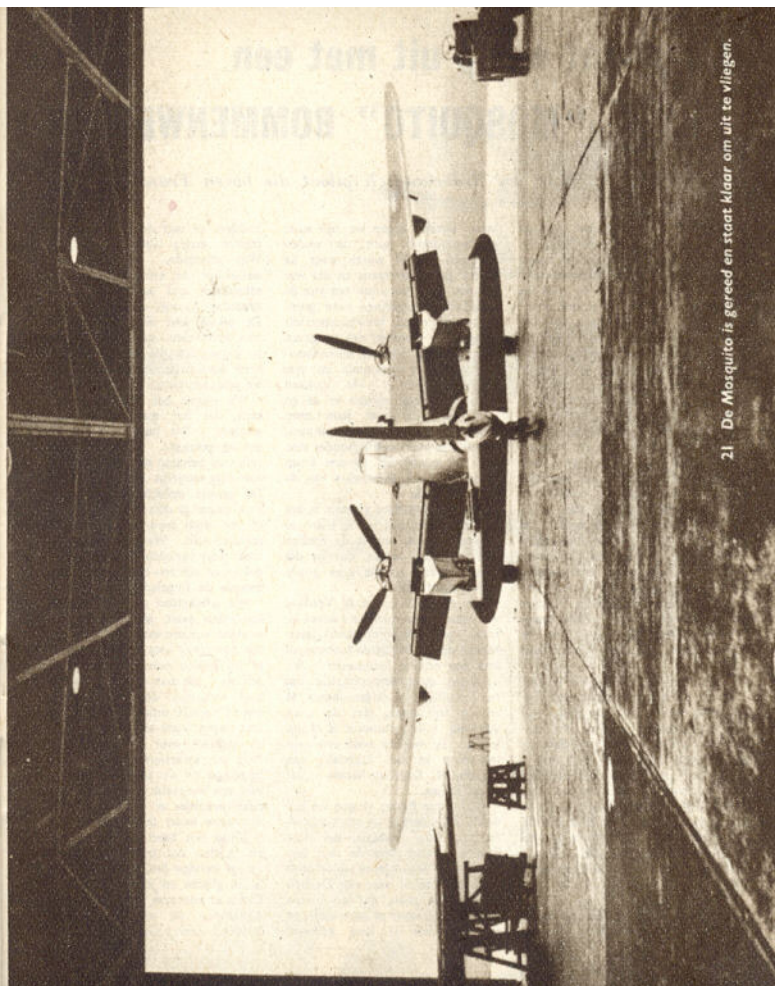

19

20

20 De staart van de Mosquito

21 De Mosquito is gereed en staat klaar om uit te vliegen.

Als piloot er op uit met een

"MOSQUITO" BOMMENWERPER

Door een Nederlandsch piloot die boven Frankrijk vloog

WE scheerden vlak over de golven naar de Belgische kust. De volle maan wierp een brede zilveren baan over de zee en toen de kust in zicht kwam, ongeveer twaalf minuten nadat we de Engelse kust hadden verlaten, zagen we de havenwerken van Duinkerken tot in de kleinste details over stuurboord liggen.

Een aantal zoeklichten begon terstond als gretige vingers naar ons te graaien, maar dank zij een paar handige draaien en zwaaien hadden ze geen kans. We zetten koers naar Namen, en het Belgische landschap met zijn rivieren en kanalen gleed onder ons door, zonder dat er iets gebeurde. De hele zaak zag er in de maneschin zoo vredig uit met al zijn slapende stadjes en dorpen, dat je je moeilijk kon voorstellen, dat je op het oorlogspad was. Maar je zit toch aanhoudend op het vinkentouw, want je weet, dat van achter elk boschje of stadje het gevaar kan loeren.

We vonden de Maas zonder eenige moeite en gingen rechts af over de Ardennen. De eendeloze reeks bosschen schoten als een zwarte schaduw onder ons door en nog steeds zagen we geen teeken van leven. We begonnen al bang te worden dat het op een vergeefsche reis zou uitloopen, maar toen aan den anderen kant van de heuvels Sedan opdraagde, zagen we plotseling een trein, die argeloos en niets vermoedend uit de richting Duitschland, Frankrijk kwam binnenstroomen.

Het eerste wat onze aandacht trok, was de oranje gloed van zijn

vuur; daarna zagen we zijn witte stoompluimpje door de velden schuiven. Het waren over de dertig goederenwagens en dit was dus een goeie kans om een van de hoofdverbindingslijnen even grondig te blokkeren. We klommen iets hooger op, draaiden om en gaven hem tijdens de duik een flinke straal uit onze vier kanonnen en vier machinegeweren. De stukken gloeiend metaal vlogen er af en toen we vlak over hem heen scheerden en weer opklommen, kon ik net over mijn schouder zien hoe de locomotief in een hoop stoom en rook overdars van de stelling afroide.

Na een dergelijke attentie is het niet raadzaam om in de buurt te blijven hangen, omdat de moffen dan wel zeker weten, dat in die buurt iemand zit die geen goede bedoelingen heeft. We zetten koers naar Verdun, wat maar zeven minuten vliegen is, maar geen drie minuten later, herhaalde zich hetzelfde schouwspel met een andere locomotief. We draaiden even een cirkeltje om het resultaat in oogenschouw te nemen en zagen, dat de trein stilstond en de locomotief in brand stond. Ik maakte even een aantekening in het logboek: een locomotief Dun-Sur-Meuse „zet koers Reims“.

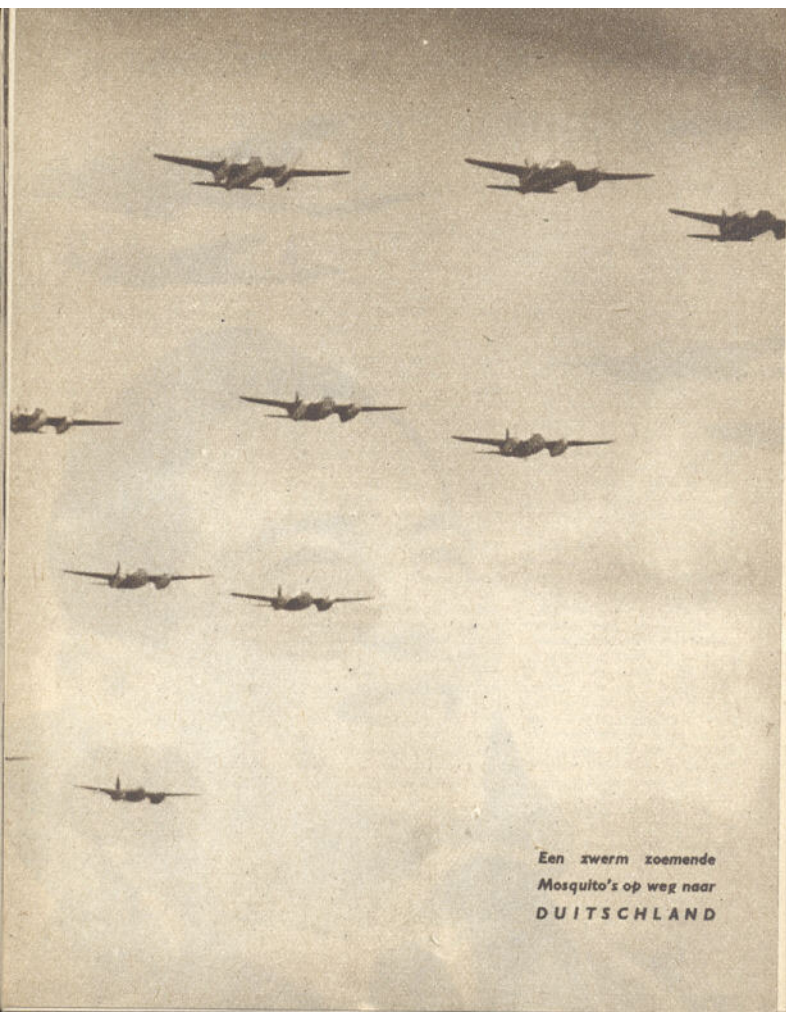
Vlak voor Reims ving een derde, maar terwijl we ons slachtoffer nog even bekeken, dat deze keer overdars over de rails lag, hadden we het ongeluk, door onze eigen stommitieit over een Duitsch vliegveld te gaan, dat we wisten dat daar lag, waar ze onze motoren en kanonnen al lang gehoord

hadden, en met de vinger aan de trekker greig lagen te wachten. Wat gebeurde. Ze gaven ons natuurlijk de volle laag en we schrokken ons een aap. We draaiden zowat onderste boven. De piloot wist niet, hoe gek hij zou kronkelen, om er weer uit te komen en na tien of vijftien heel benauwde seconden, waren we gelukkig buiten hun bereik.

We waren het nu met elkaar eens, dat het nu welletjes was geweest. We hadden het bont genoeg gemaakt. We hadden ons resultaat behaald en we zetten dus zoo vlug mogelijk koers naar huis. De groote opluchting als je de kust onder je door ziet glijden en de zee, waar niemand meer op je schieten kan. We kwamen heelmaal naar beneden, vlak boven de golven en niet zoo heel lang daarna daagde de Engelse kust op.

We schakelden de radio in, we luisterden even, we hoorden het nummer van een van onze vriendjes, die ook terug kwam, en die vroeg of hij landen mocht. We riepen zelf op. De man op den grond zei heel verheugd, dat hij blij was ons te hooren, omdat we al aardig laat waren, want ze begonnen zich al ongerust over ons te maken. Nog een kwartiertje vliegen over Engeland en we zagen de lichten van ons vliegveld. Nog even een paar cirkeltjes er omheen en het was onze beurt te landen en het is altijd een heerlijke opluchting, als je dan dat knarsende geluid van je banden hoort, die over het beton glijden en je zegt bij jezelf: "Dat is er weer een, het is weer goed afgelopen en we hebben ons dividend weer betaald vannacht!"

(30)

Een zwerm zoemende Mosquito's op weg naar DUITSCHLAND

De buitenlandse politiek der Vereenigde Staten

WALTER LIPPMANN, de schrijver van het boek, waarvan de titel bovenvermeld staat, is in Amerika en daarbuiten bekend als goed onderlegd in politieke zaken, goed ingelicht omtrent de gebeurtenissen van den dag en constructief politiek denker.

Alleen daarom reeds verdient een boek van zijn pen de aandacht. Dat „U.S. Foreign Policy“, gepubliceerd in Juni 1943, sindsdien in honderdduizenden exemplaren is verkocht, heeft het bovendien aan zijn inhoud te danken, die voor vele Amerikanen het effect heeft gehad van een zoeklicht in donkeren nacht. Een Amerikaansch vriend van schrijver dezes drukt het als volgt uit: „Hier is nu eindelijk een boek, dat in duidelijke en eenvoudige taal een Amerikaansche buitenlandse politiek definieert, waarnaar twee generaties van Amerikanen vergeefs hebben gezocht“.

Lippmann zelf begint met te constateeren, dat Amerika 50 jaren lang eigenlijk geen vaste en algemeen geaccepteerde buitenlandse politiek heeft bezeten en dat dit voor een groot land als het zijne een gevaarlijke toestand is, want, zegt hij, dit beteekent, dat wij al dien tijd evenmin in staat zijn geweest ons behoorlijk voor te bereiden op een oorlog, als met succes onze belangen te behartigen in tijd van vrede.

Goen groot land, zegt hij, bezit een werkelijke gezonde buitenlandse politiek, tenzij de aangelegene verplichtingen in evenwicht zijn met de macht, waarover dat land beschikt om die verplichtingen na te komen.

Zijn klacht of eigenlijk zijn aanklacht is nu, dat terwijl van 1812 tot 1898 een evenwicht heeft

Walter Lippmann is een bekend Amerikaansch politicus. In 1917 werd hij assistent van den toenmaligen Secretaris van Oorlog der Amerikaansche Regeering en later Secretaris van een organisatie, die belast was met de voorbereiding der Amerikaansche Regeerings-documentatie voor de komende vredes-conferentie. Na den Wapenstilstand werd hij toegevoegd aan de Amerikaansche delegatie ter vredes-conferentie. Thans is hij medewerker van de "New York Herald Tribune", voor welk blad hij dagelijks artikelen schrijft onder den titel „Today and Tomorrow“.

bestaan, het na den oorlog met Spanje hopeloos verloren is gegaan.

In 1823 verklaarde President Monroe, dat Amerika zich gewapend zou verzetten tegen elke poging van een Europeesche mogendheid om hetzij in Noord-, hetzij in Zuid-Amerika nieuwe machtposities te vestigen. De verklaring was gericht tegen de Heilige Alliantie (Spanje, Frankrijk, Rusland en Oostenrijk). Zij

was echter pas afgelegd nadat President Monroe de verzekering had ontvangen van den Engelschen Minister van Buitenlandsche Zaken, Canning, dat Engeland met zijne heele vloot-macht Amerika zou steunen bij de uitvoering van deze politiek. Monroe en zijn politieke adviseurs waren er namelijk diep van overtuigd, dat Amerika, met Engeland aan haar zijde, geen enkele andere mogendheid behoefde te vrezen, maar dat Amerika zonder Engeland was overgeleverd aan de groote reactionnaire mogendheden van het Europeesche vaste land.

Ongelukkigwijze echter bleef de kennis omtrent het bestaan van deze afspraak met Engeland een geheim der diplomatieke archieven. Het Amerikaansche volk wist van het bestaan dier afspraak niets af en toen later het geheim werd opgeheven, sprak men er liever niet over, omdat Engeland nu eenmaal niet populair was in Amerika. Lippmann constateert dan ook, dat tot op den huidigen dag de meeste Amerikanen nooit over die afspraak hebben hooren spreken.

Het gevolg hiervan was, dat de openbare meening generaties lang in de valsche overtuiging leefde, dat de onder het Monroe doctrine aangelegene verplichtingen konden worden nagekomen op grond van Amerika's eigen machtsmiddelen zonder hulp van anderen.

Misleid door dit wanbegrip liet het Amerikaansche volk dan ook rustig toe, dat in den loop der 19de eeuw Amerika's buitenlandse verplichtingen geleidelijk toenamen. In 1867 werd Alaska verworven door aankoop van Rusland. In 1878 werd een kolonstation gevestigd in Samoa. Tusschen 1893-98 werd Hawaii geannexeerd. Tenslotte werden dan den oorlog

(33)

met Spanje Guam en de Philip-
pijnen Amerikaans gebied.

Hiermede was Amerika direct
betrokken geworden bij de groote
politieke problemen van het Verre
Oosten. Een totaal nieuwe en
onverwachte ontwikkeling, althans
nieuw en onverwacht vergeleken
met den toestand, zooals President
Monroe die zich had gedacht.
Ernstiger was, dat van af den dag
dat Manila in Amerikaansche
handen viel tot op den dag, dat
Generaal Wainwright Corregidor
moest overgeven aan de Japanners,
Amerika nooit getracht had zijn
nieuwe verplichtingen op een so-
liede basis te stellen door overeen-
komstige militaire voorzorgsmaat-
regelen. Wel had President Theo-
dor Roosevelt deze leemte gevoeld
en getracht hierin eengszins te
voorzien door het graven van het
Panama-kanaal, opdat de vloot
zich snel zou kunnen concentreeren
in de Stille Zuidzee. Wel was na
1898 een aanvang gemaakt met
den bouw van een moderne vloot,
maar dit alles was ver van
voldoende. Roosevelt had zich
ook rekenschap gegeven van de
noodzakelijkheid om allianties aan
te gaan tegen het rijzende imperia-
lisme, eerst van Duitschland
en later van Japan, maar noch hij
noch zijn opvolgers vonden de
openbare mening bereid dergelijke
allianties te aanvaarden.
Amerika leefde in een waan van
isolationisme en zelfs de oorlog van
1914 tot 1918 was niet voldoende
om die waan grondig te verstoren.

Wilson's politiek

Woodrow Wilson was bovendien
een te irreeb politicus om van de
hem geboden gelegenheid gebruik
te maken. Van daar, dat hij van
1914 tot 1916 voortdurend heen
en weer zwaaide tusschen de nood-
zakelijkheid op te komen voor de
Amerikaansche rechten en zijn
tegenzin voor de hieraan verbonden
consequenties.

Toen hij tenslotte in 1917 den
oorlog aan Duitschland verklaarde
deed hij dit veel meer op juridische
en morele, dan op politieke gron-

den. In werkelijkheid ging Amerika
in den oorlog ter bescherming van
zijn eigen veiligheid, maar Wilson
gaf er de voorkeur aan zijn oorlogs-
verklaring te omhullen met een
waas van idealisme.

Toen de oorlog voorbij was werd
het debat over de al dan niet wens-
selijkheid van Amerika's toe-
treden tot den Volkenbond even-
min gevoerd op de reële basis van
een Amerikaansche belangen-
politiek.

President Wilson maakte het
nooit duidelijk, dat Amerika veilig-
heid had kunnen vinden bij een
werkelijk toegepast Volkenbonds-
verdrag en ten slotte onthielden de
Vereenigde Staten zich van toe-
treding, omdat de meerderheid van
het volk nog altijd in den waan
leefde, dat het land zonder politieke
medewerking met het bedorven
Europa best in staat was zich
uitsluitend met eigen middelen
te verdedigen.

In werkelijkheid was dit al lang
niet meer waar, vooral sinds Eng-
land's vlootmacht door het
ontstaan van een Duitse en
Japansche vloot niet meer de
oppermacht ter zee had, maar dit
werd pas 20 jaar later, en dat nog
niet eens door alle Amerikanen,
begrepen, toen in den loop van den
huidigen oorlog Frankrijk was
gevallen, Engeland in doodelijk
gevaar verkeerde en Japan de hand
uitstak naar Pearl Harbour, Manila
en Singapore. Op dat oogenblik pas
begonnen de Amerikanen hun politi-
ieke rekening op te maken en
constateerden met schrik, dat zij
50 jaar lang een bankroete buiten-
landsche politiek hadden gevoerd.

De schok was groot en maar
weinig Amerikanen waren in staat
om snel te beslissen hoe de insol-
vente boedel geredderd moest
worden.
Gelukkig had Amerika het voor-
recht van in deze kritieke tijden een
groot staatsman aan het roer te
hebben staan in den persoon van
FRANKLIN DELANO ROOSE-
VELT. De President was zich ten
volle bewust van de gevaarlijke
positie, waarin zijn land verkeerde,

(34)

maar zoo sterk waren nog
de isolationistische waanbeelden,
waarin het volk leefde tot op
7 December 1941, dat hij geen vasten
koers kon sturen. Pas na den
aanval op Pearl Harbour durfde
het Amerikaansche volk zijn positie
onder oogen te zien en kon de
President een vasten oorlogs-koers
gaan sturen.

Samenwerking na den oorlog

Het heeft heel wat overreding
gekost den latenten weerstand tegen
een positieve Amerikaansche buiten-
landsche politiek te overwinnen
voordat eindelijk op Vrijdag
5 November 1943 de Ameri-
kaansche Senaat de resolutie van
Senator Connally goedgekeurde, waar-
in principieel wordt verklaard, dat
Amerika bereid is samen te werken
met andere mogendheden voor het
behoud van den vrede na dezen
oorlog. Dat deze resolutie is
aangenomen met 85 stemmen tegen
5 is voor vele ingewijden in
Washington nog een verrassing
geweest.

Er is één factor, die er machtig
toe heeft meegewerkt om Amerika,
nu het éénmaal den nieuwen weg
heeft ingeslagen, te doen begrijpen
wat de ware omvang zijner strate-
gische belangen is. Die factor is
het bij de Amerikanen zoo sterk
ontwikkelde begrip voor de bijna
onbegrensde mogelijkheden van het
moderne vlieg-verkeer.

Dit verklaart dan ook waarom er
geen tweestrijd meer bestaat over de
vraag of de geheele land-massa van
Noord- en Zuid-Amerika dan wel
alleen Noord-Amerika met het
Noordelijke gedeelte van Zuid-
Amerika deel uitmaakt van de
zoogenaamde „Defensive Region
of Security.”

Dit is echter lang niet voldoende
in een moderneren oorlog met zijn
mogelijkheden van luchtstrijd over
langen afstand. Wel de landmassa
van Noord- en Zuid-Amerika wer-
kelijk beschermd zijn tegen aan-
vallen van overzee, dan vallen de
strategische grenzen der Vereenigde
Staten niet samen met de drie-mijls

Amerikaansche mariniers vallen een Japansch mitrailleur-nest aan, na een landing op het strand te Tarawa, terwijl rookwolken opstijgen van brandende vijandelijke stellingen. Tarawa en de nabijgelegen Gilbert Eilanden Makim en Abemama werden veroverd in een drie-daagsch gevecht, waarin 5.700 Japansche soldaten gedood werden of gevangen genomen.

grens der Amerikaansche wateren,
maar moet ook voorkomen worden,
dat zich op den overval van den
Atlantischen Oceaan en de Stille
Zuidzee vijandelijke luchtmachten
kunnen nestelen, die van daar uit
objecten op Amerikaansch grond-
gebied zouden kunnen aanvalen.
Met andere woorden de Amerika-
kansche veiligheidsgrens strekt
zich uit tot in Europa, Afrika en
Azië.

Het belang van luchtverkeer

Denkende in termen van lucht-
strategie ziet Walter Lippmann dan
ook eigenlijk den Atlantischen
Oceaan en de Stille Zuidzee als een
grote water-massa in het midden
waarvan Noord- en Zuid-Amerika
als een zich van Noord tot Zuid
uitstrekend eiland gelegen is. Hij
erkent, dat dit een gebied is, het-
welk Amerika, hoe machtig het ook
moge zijn nooit uitsluitend met
eigen middelen zal kunnen verde-
digen.

De volgende stap in zijn rede-
nering is dan ook, dat het Ameri-
kaansche volk voortaan ter be-
scherming van zijn eigen veiligheid
zooel als ter bescherming van den
wereld-vrede in het algemeen, ver-
bintenissen zal hebben aan te gaan
met die mogendheden, welke met
haar belang hebben bij de hand-
having van een zoo stabiel mogelijke
wereld-positie.

Als zoodanig ziet hij het Britse
Gemeenebest van Naties in de
eerste plaats, verder Rusland en op
den duur China.

Duitschland en Japan hebben
door hun bondgenootschappelijke
agressie-politiek zich voor langen
tijd geplaatst in die categorie van
grote mogendheden, welke als
gevaarlijk voor den wereldvrede
moeten worden beschouwd. Dit
gevaar zal blijven voortduren zelfs
nadat zij verslagen zijn. Een feit,
dat Lippmann aanneemt als vast-
staand.

Van Amerikaansch standpunt
bekenen is de verhouding tot Groot-
Britannië echter niet gelijk aan die
tot Rusland. Deelen van het

Britsche Rijk liggen zoowel binnen
als buiten de Amerikaansche de-
fensie-zone. Canada is het dichtst
bijgelegen Britsche gebied. De
kortste luchtroete van Amerika
naar Europa en Azië loopen over
Canada. Vandaar, dat het grootste
Britsche Dominion strategisch on-
verbrekelijk gebonden is aan
Amerika en omgekeerd.

Luchtverkeer zoowel in oorlogs-
tijd als in vreedzaam verkeer twee
eindpunten voor elke luchtlijn.
Dit betekent dus in den Atlan-
tischen Oceaan, dat de Ameri-
kaansche en Britsche zee- en lucht-
macht dienen samen te werken.
Hetzelfde geldt voor de verdediging
van Zuid-Amerika, want de dichtst
bijgelegen overval, dat is de West-
kust van Afrika, wordt van Gibralt-
ar tot Kaapstad beheerscht door
Engeland, terwijl ook de Falkland-
eilanden Britsch gebied zijn. Met
andere woorden een bondgenoot-
schap tusschen Engeland en Ameri-
ka zou den geheelen Atlantischen
Oceaan, met inbegrip van den
toegang naar den Indischen Oceaan
rondom Kaap de Goede Hoop
en den ingang van de Stille Zuidzee
rondom Kaap Hoorn, beveiligen
tegen elken aanval.

Hetzelfde geldt voor het Zuid-
Westelijk gedeelte van de Stille
Zuidzee want de ketting van
Amerikaansche vloot-bases tus-
schen San Francisco en Manila
kan niet worden beveiligd zonder
medewerking van Engelse gebie-
den in die streken, zooals Australië,
Nieuw Zeeland en Singapore.
Ook Nederlandsch Indië moet in
dit verband niet worden vergeten.

Dit alles is echter niet voldoende,
want in het Noordelijk gedeelte van
de Stille Zuid-zee zullen Ameri-
kaansche lucht-verbindingen hun
eindpunt moeten vinden op
Chineesch gebied.

Hierbij komt ook nog, dat
wanneer men het probleem beziet
in de richting West-Oost en niet
alleen in de richting Oost-West, ook
Britsch Indië een rol heeft te spelen
in de verdediging van het Verre
Oosten tegen mogelijke toekomstige

Japansche gevaren.

De huidige strategische toestand
bewijst dit duidelijk. Immers de
vitalie verbindingsweg van Birma
naar China kan alleen terug ver-
overd worden doordat Britsch
Indië gelegenheid biedt tot het
vormen van een Engelsch-Ameri-
kaansch leger en luchtmacht.

Kortom Lippmann komt tot de
conclusie, dat Amerika zich nooit
veilig zal kunnen voelen, noch in
den Atlantischen Oceaan noch in de
Stille Zuidzee, zonder een bondge-
nootschap met het Britsche
Gemeenebest.

Amerikaansch-Russische samenwerking

De verhouding tusschen Amerika
en Rusland is geheel anders. De
geschiedenis dier verhouding be-
wijst, dat Amerikaansche en Russi-
sche vitale belangen altijd parallel
hebben gelopen en nooit fundamen-
teel antagonistisch zijn geweest.
Wel hebben de twee landen altijd
verschillende regerings-systemen
en verschillende sociaal-economi-
sche ideologieën bezeten, maar dit
heeft de verhouding, volgens Lipp-
mann nooit werkelijk beïnvloed.

Toen Lippmann zijn boek heeft
had de conferentie van Moskou nog
niet plaats gevonden. Op het
oogenblik, dat dit artikel wordt
geschreven kennen wij het resultaat
der conferentie en wij kunnen er op
zijn minst van zeggen, dat in de
grondslagen zijn gelegd voor die Ameri-
kaansche, Britsche en Russische
samenwerking, welke Lippmann
heeft gesteld als essentieele voor-
waarde voor de handhaving van
den toekomstigen vrede, althans
voor zoo ver menschelijke wijsheid
en menschlijk kunnen vrede ver-
mogen te verzekeren.

Wat de Noordelijke Stille Zuidzee
betreft, ook daar is een bondgenoot-
schap tusschen de drie groote
mogendheden zeer wel mogelijk.
Botsende belangen zijn er niet
tusschen hen. Er is geen enkel
verschil over grenzen, Rusland

heeft nooit Amerikaans gebied
begeerd en Amerika heeft nooit de
ambitie gehad zich verder uit te
strekken dan de Ale ten-eilanden.

Blijft China.

Als groote moderne mogendheid
ligt dit land nog in de windelen.
De heele toestand in het Verre
Oosten is dynamisch. Er zullen
zich ontwikkelingen voordoen, die
geen mensch kan voorzien.

Amerika is sinds 1899 altijd
opgekomen om den opbouw van
integriteit en de onafhankelijkheid
van China.

Wat ook China's toekomst moge
zijn, haar veiligheid zal altijd nauw
verbonden zijn met die van Amerika
en omgekeerd. Veel zal daarbij
afhangen van de houding, die
Rusland in de toekomst zal aanne-
men ten opzichte van China.

Tewijl in Europa ernstig gedacht
kan worden aan den opbouw van
een vaste orde is dit dus in het
Verre Oosten onmogelijk. Alles
wat men in dit gedeelte van de
wereld kan doen, meent Lippmann,
is een zekere mate van stabilisatie
te waarborgen en een organisatie te
scheppen met het doel de komende
veranderingen zoo veel mogelijk
langvreedzame banen te leiden.

Hiervoor is een goede verstand-
houding met Rusland onmisbaar.

Samenvattende, ziet Lippmann
dus in een Amerikaansch-Russisch-
Britsch bondgenootschap den kern
eener toekomstige wereld-organi-

satie en bovendien ziet hij uit-
sluitend van Amerikaansche stand-
punt, dat in zulk een bondgenoot-
schap de eenige oplossing voor een
evenwichtige Amerikaansche buiten-
landsche politiek ligt.

Alle plannen voor een toekomstigen
Volkenbond, of hoe men dit
lichaam ook wil noemen, hangen
van het welslagen van dit bondge-
nootschap af.

„U.S. Foreign Policy,” dat niet
meer telt dan ongeveer 180 blad-
zijden, gaat niet nader in op vele
belangrijke detail-vragen, die voor
een land als het onze levens-vragen
zijn. Toch benadert de schrijver in
zijn eindwoord deze levens-vragen
der kleine mogendheden met een
korte uiteenzetting, die voor ons
van het grootste belang is.

Hij legt er namelijk den nadruk
op, dat wil de kern-alliantie wer-
kelijk bijdragen tot de handhaving
van den wereld-vrede, haar politiek
liberaal van geestesgesteldheid moet
zijn en hij voegt er met een waar-
schuwend woord aan zijn landge-
nooten aan toe, dat gedurende de
laatste 50 jaar geen land in woorden
liberaler is geweest dan de Vere-
nigde Staten en geen land er minder
toe bijgedragen heeft om zijn
liberale idealen in daden om te
zetten.

Hij betoogt, dat het Britsche
Gemeenebest, Rusland, Amerika en
later China nooit bondgenooten
zullen kunnen blijven, tenzij zij

bereid zijn de vrijheid van andere
landen en volken te eerbiedigen en
de handhaving dier vrijheden te
grondvesten op reeds bestaande
verhoudingen.

Zij zullen moeten begrijpen, dat
het zoowel hun nationaal belang als
hun gemeenschappelijk belang is,
den wereld-vrede te handhaven niet
ten eigen bate, maar in het belang
van de wereld als zoodanig.

En nogmaals waarschuwt Lipp-
mann, dat zulk een politiek alleen
mogelijk is, wanneer het bondge-
nootschap gefundeerd wordt op
een liberale opvatting der interna-
tionale betrekkingen.

Ook maakt hij duidelijk, dat hij
zich geen illusies maakt van wereld-
vrede, wel, dat hij geloof aan de
mogelijkheid van een lange periode
van vrede, die alle Staten ten goede
zal komen, mis voldaan wordt aan
de door hem geformuleerde voor-
waarden.

Alles te samen is „U.S. Foreign
Policy” een boek, dat reeds bewezen
heeft vorm te geven aan veel, dat
langzamerhand rijpende was in het
politieke bewustzijn van het Ameri-
kaansche volk. Voor Amerika's
bondgenooten is dit boek en de
instemming waarmee het ontvangen
is, een geruststellend teken, dat
Amerika, gedreven door welbe-
grepen eigenbelang, zich ditmaal
niet zal onttrekken aan zijn interna-
tionale solidariteitsplicht.

A. PELT.

ZUID-AFRIKA'S FINANCIËELE POSITIE

Aan het hoofd van de staats-
bank van de Unie van Zuid-Afrika
staat een oud-Nederlander, de
heer J. Postmus. Voor een niet
gering deel is het gezonde finan-
cieële beleid van de Unie aan hem
te danken. Enkele cijfers die met
de intrede van het Nieuwe Jaar
werden gepubliceerd laten wij
hieronder volgen:

De verplichtingen van de staats-
bank („Die Reserve Bank”), in-
sluitende deposito's van de han-
delbanken, zijn voor meer dan
90% door goud gedekt.

De regering heeft £75.000.000
buitenlandsche schuld weten om
te zetten in binnenlandsche leen-
ingen, waardoor de Unieregering

vrijwel geen schulden meer aan
het buitenland heeft.

De inlagen bij de Postspaarbank
nemen per jaar met £15.000.000
toe.

De stad Johannesburg alleen,
die thans 584.000 inwoners telt,
spendeert voor haar na-oorlogse
plannen £5.000.000 per jaar. —

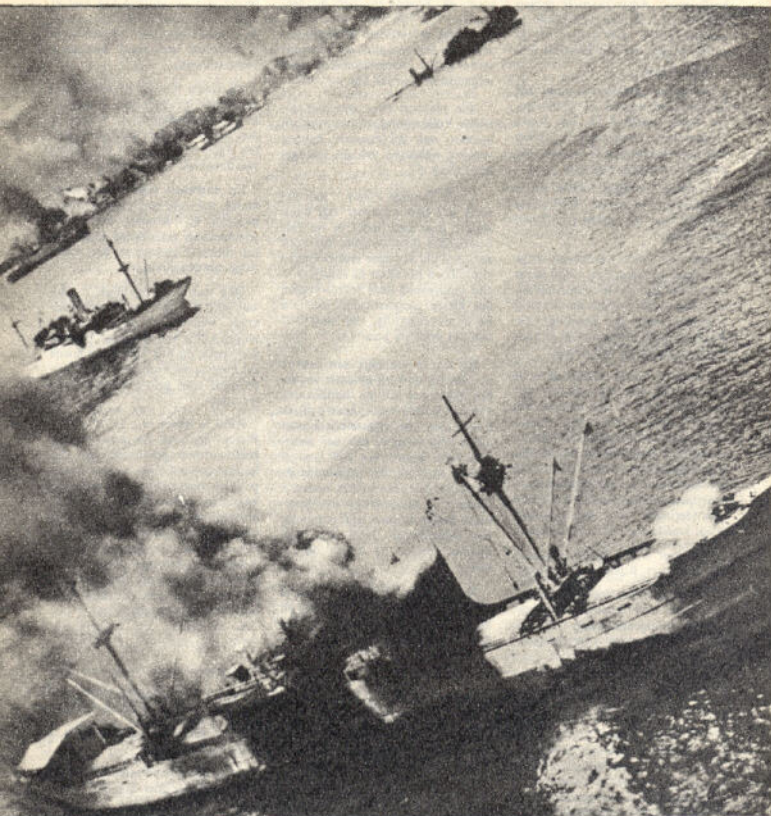
DE MYTHE VAN DE "VESTING EUROPA"

Door Majoor Alexander P. de Seversky

De meeste militaire schrijvers nemen aan, dat Nazi-Duitschland, na het initiatief in den oorlog verloren te hebben, er de voorkeur aan zal geven in het defensief te gaan. Het zal, waar mogelijk, zijn lijnen verkorten en zich ingraven voor een langdurig beleg. En de Duitse propaganda heeft deze veronderstelling aanvaard. De uitdrukking „Festung Europa“, die reeds lang een vooraanstaande plaats inneemt in Goebbels' dreige-

Vesting een dak kunnen bouwen door middel van een defensieve luchtmacht; of zij in staat zullen zijn om, wat sommigen noemen, een „verticaal front“ te vormen. Het antwoord hierop is, dat zij hiertoe niet in staat zijn. Bommenwerpers zullen altijd door deze verdediging heen kunnen dringen, en wanneer de aanval voldoende luchtsrijdkrachten heeft met de juiste types vliegtuigen, dan is het onmogelijk om de Vesting van een doeltreffend dak te voorzien.

De aanvallende vliegtuigen werden militair gezien, zoo onoordeelkundig gebruikt, dat we bij een terugblik op de periode van toen ons slechts kunnen verwonderd over het militair onverstand van Maarschalk Goering en zijn raadgevers in het vliegbedrijf. Ze zonden bij klaarlichten dag zwermen van feitelijk onbewapende bommenwerpers tegen Britsche Spitfires en Hurricanes, welke tot de tanden waren gewapend. De Duitse strategische denkbeelden

Een van de 26 Japansche schepen, die eind vorig jaar op New Britain door Geallieerde lucht-aanvallen tot zinken werden gebracht of beschadigd. Rechts bovenaan ziet men een tot zinken gebracht schip, dat nog gedeeltelijk boven het water uitsteekt. Op den achtergrond stijgen groote rookwolken op van de brandende haven-installaties.

"WEET JE ZEKER, DAT HET EEN PHOENIX IS?"

(39)

menten en alibi's, geeft de gedachte weer van een beleg achter een onneembaren muur. Volgens de Nazi's hebben de vijandelijke successen in het Middellandsche Zeegebied en op het Russische Front deze Vesting niet wezenlijk doorbroken, waarbinnen de Duitschers zich dan zouden kunnen handhaven tegen de geheele wereld daarbuiten.

Deze gedachte is echter niet meer dan een, nadroom uit het verleden. Wanneer Goebbels in zijn uitlatingen over de Vesting Europa in volen ernst de Duitse militaire opinie weergeeft, dan is deze opinie al even achterlijk als de in Duitschland levende overtuiging, dat strategische bombardementen geen militaire waarde hebben. Want in werkelijkheid heeft de luchtmacht voorgoed een einde gemaakt aan het begrip van onneembare versterkingen. Tijdens de lange periode van oorlogvoering op den grond was een sterke muur voldoende om den vijand buiten te houden. De Maginot-lijn is het laatste groote monument uit die periode. Doch sedert de opkomst van de luchtmacht is een muur niet voldoende; hierdoor is een dak noodig geworden, omdat anders vanuit de lucht de vernietiging neer zal dalen op het belegerde gebied.

De kwestie is dus, of de Duitschers op hun Europeesche

Het is altijd een gezond militair principe geweest, dat de meest doeltreffende vorm van verdediging een krachtige aanval is. In den lucht oorlog wordt dit principe tot een wet, die weinig of geen uitzonderingen kent. Om zijn hoop op de „Vesting Europa“ bewaard te maken, moet Duitschland de Geallieerde vernietiging van uit de lucht — de bombardementen rond-de-klok — waarvan het reeds fikske staaltjes te zien heeft gekregen — afwenden. Dit kan het uiteindelijk alleen doen door de Geallieerde lucht-offensieven reeds in de kiem te smoren, d.w.z. door een offensief tegen vliegvelden, fabrieken, opslagplaatsen van brandstof en dergelijke bevoorradingsbronnen voor de luchtmacht. Er zijn personen, die den Luchtslag om Engeland als bewijs aanvoeren voor een succesvolle verdediging op eigen grondgebied. De Royal Air Force, zoo zeggen zij, is er in geslaagd de Luftwaffe te verslaan in een strijd boven Groot-Brittannië. Waarom zou Duitschland dan niet op een zelfde manier de Geallieerde aanval vanuit de lucht kunnen verslaan? Hierdoor zou het tevens aan zijn Vesting een dak verliezen.

Theoretisch is dat aanvaardbaar, doch praktisch weten wij, dat de Luchtslag om Engeland uniek was.

in den Luchtslag om Engeland waren stuk voor stuk foutief. In plaats van alles samen te trekken voor den genadeslag tegen de Britsche Luchtmacht, in de lucht en op den grond, verspilde Goering aanvallen op woonwijken en andere doelen, door wier vernietiging hij het moreel hoopte te breken. Wanneer men een even groot voordeelig saldo veronderstelt in be wapening en inzicht, als toentertijd Groot-Brittannië reedde, dan zou het mogelijk zijn om met behulp van de luchtmacht opnieuw een bepaalde landstreek vanuit de lucht te beschermen. Maar vandaag is een dergelijk saldo ten gunste van Duitschland uitgesloten. Beide partijen hebben veel geleerd uit den Luchtslag om Engeland en de gevechten sindsdien. In geen van beide kampen kan men nog rekenen op grove vergissingen aan de andere zijde. De krachten zijn aan weerskanten, technologisch beschouwd, gelijk verdeeld. Dit sluit echter aan Duitse zijde een onneembare verdediging uit. De bommenwerpermacht der Geallieerden zal doordringen waar zij wil, zelfs ondanks zware verliezen; en het ziet er zeer klaarblijkelijk naar uit, dat de Duitschers zich hebben laten vangen in een Vesting zonder Dak.

DOODESTEDEN. Zoo zien Berlin, Keulen en Hamburg er op het oogenblik uit, en vele andere steden ondergaan hetzelfde lot.

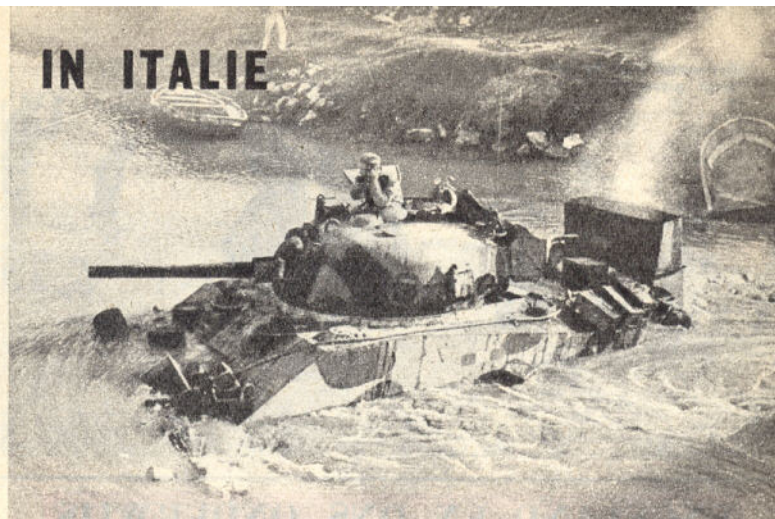

In een uur tijds bouwen de Vereenigde Volkeren 23 vliegtuigen

(40)

HET FRONT

IN ITALIE

(boven) Een Sherman-tank steekt de rivier over.
(beneden) Britse soldaten zoeken dekking achter een brandenden Duitschen tank.

REGEN

en modder zijn de twee
grootte vijanden van de
Geallieerde troepen in
Italië. Op de beide foto's
links en hierboven ziet men,
met welke moeilijkheden
zij te kampen hebben.

Een aantal Duitse soldaten geven zich over.

ENGELAND EN ONS ONDERWIJS

door Prof. M. Bokhorst

HET is een verheugend bewijs van de vitaliteit der Engelse samenleving, dat men hier — midden in den geweldigsten oorlog die het land ooit heeft gevoerd — tevens een ingrijpende hervorming van het onderwijsstelsel heeft aangepakt. Het wetsvoorstel van minister Butler, dat thans aanhangig gemaakt is, voorziet o.a. in het opvoeren van de leerplichtigen leeftijd tot vijftien jaar in 1945 en tot zestien jaar in 1946. Het voorziet ook in verplicht voortgezet onderwijs tot achttien jaar gedurende een zeker aantal jaren per week voor alle jeugdige personen, die de school hebben verlaten en het opent de deur voor de invoering van kosteloos middelbaar onderwijs. Veel, van wat bij ons nog vrome wenschen waren,

begint hier de verwerkelijking te naderen.
Gelijk het echter een land met vrije meningsuiting betaamt, regent het in de couranten ingezonden stukken zowel als hoofdartikelen, voor en tegen. Wie hiervan zorgvuldig kennis neemt, voelt zich meestal in zijn oorspronkelijke opvatting versterkt, dat de grondslagen van het moderne schoolstelsel in Nederland toch heel wat steviger zijn gelegd: in artikel 195 van onze Grondwet. Ons doet het eigenaardig aan te lezen dat een Engelse bisschop fel protesteert, omdat de Staat medezeggenschap eischt in een Katholieke school, waarvan zij alle kosten draagt behalve 50% van de uitgaven voor oprichting en onderhoud der gebouwen. Maar niet minder eigenaardig doet het ons aan, wanneer een

Engels liberaal schrijft, dat het een schande is, dat de Staat de bovengenoemde uitgaven draagt, zonder volledige zeggenschap over de aanstelling van leerkrachten aan die school te bezitten.
Hoewel vergelijkingen meestal uit den boeze zijn, kunnen wij toch niet nalaten, hieruit te concluderen, dat de schoolstrijd in Nederland niet tevergeefs is geweest en dat wij in artikel 195 een basis hebben, waaraan niet alleen niet moet worden getornd, maar waarop verder moet worden voortgebouwd, nadat eerst grondig alles verwijderd is, wat sinds Mei 1940 in strijd met dit artikel is binnengeslopen.
Voortgebouwd — maar hoe? Daarover zal het Nederlandse volk zelf moeten beslissen en wij kunnen van Londen uit niet meer

doen dan materiaal aandragen — in den figurlijken zin als in den letterlijken zin. In den letterlijken zin is dat niet zoo moeilijk: we weten min of meer wat ons onderwijs aan leermiddelen etc. noodig zal hebben, tenzij de komende maanden daar nog groote veranderingen in brengen, en de Britsche autoriteiten verleen ons de meest loyale steun en medewerking op dit gebied.
In figurlijken zin is het minder eenvoudig. Wij moeten ons dan de vraag stellen: Heeft het Engelse onderwijsstelsel voor sommige van onze gemeenschappelijke problemen oplossingen gevonden, wier invoering ook in Nederland overweging kan verdienen? Hebben de vele Nederlandsche kinderen, die thans op Engelse scholen zijn, daarvan ook voordeelen geplukt, die ze thuis geniest zouden hebben? Mijn antwoord is bevestigend zonder voorbehoud. Bevestigend, ondanks de veel grotere deegelijkheid van het Nederlandsche onderwijs. Bevestigend ook, omdat somtijds de deugden van het Britsche stelsel in zijn onvolkomenheden liggen. Laat mij een aantal voorbeelden geven om het bovenstaande toe te lichten.
Een Engelse school — ook als het geen kostschool is — is veel meer dan bij ons een kleine zelfstandige *gemeenschap*, waar je lid van bent, waar je trotsch op bent, waarvoor je offers leert brengen, kortom waar je tot gemeenschapsmens wordt opgevoed. Dit komt werkelijk niet alleen door de overigens zeer democratische instelling van de gelijkvormige schoolkleding voor allen. Er is veel meer tijd dan bij ons voor gebeurlijkheden, die de school als geheel aangaan, die het een samenleving maken, en de onderzoevers kunnen daar bijna net zoveel tijd aan geven als aan het doceren. Die tijd wordt gevonden doordat er veel minder — misschien zelfs te weinig — parate kennis wordt ingestampt. Maar dat vindt men hier ook niet erg, omdat karaktervorming zoo belangrijk gevonden wordt. En sommige trekken in

het karakter kunnen nu eenmaal niet in het gezin, maar alleen in een grotere gemeenschap worden ontwikkeld. Ik zou niet graag een school willen, die onze kinderen voor soldaat-zijn voorbereidt, maar het moet me toch van het hart, dat de schitterende kwaliteiten van hoofd en hart, die de Britsche soldaat kenmerken en den Londenaar gedurende den "Blitz" — luchttoer voor ons een opening maakten, dat die eigenschappen door de karaktervorming op de scholen zijn bevestigd.
De Engelsman vormt op zijn scholen echter niet alleen individuele karakters, hij vormt ook burgers. Reeds met vrij jonge kinderen begint hij met een schoolvak "civics", laten wij het "burgerkunde", of beter nog "burgerschapskunde" noemen. Hierbij leert het kind niet alleen — of niet zoozeer — hoe zijn gemeente, zijn landsbestuur of het Britsche Rijk in elkaar zitten, maar meer hoe het zich daarin te gedragen zal hebben. Het krijgt dus een dosis politieke belangstelling mee, die het later niet zal doen terugschrikken om "aan politiek te doen" of om een van de talloze onbetaalde, halfstaatkundige, half-sociale bijbaantjes te bekleeden, waarmee een mensch zich voor de gemeenschap nuttig maken kan.
Als we dan in Nederland de jonge menschen ook nog konden leeren, in onze buitenlandsche staatkunde belang te stellen, dan krijgen we op den duur een geslacht van Nederlanders, dat zijn Nederlandschap waardig en welbewust waardeert, ook zonder dat het onder een vreemde tyrannie heeft gezucht.
Hierboven sprak ik van de thans aanhangige hervormingen wat den leerplichtigen leeftijd betreft. Dat is uitbreiding naar boven. Maar er is hier in Engeland ook een sterke uitbreiding van de staatsbemoediging gaande naar onder, n.l. naar de creches, kleuterscholen en inrichtingen voor kinderen van werkende moeders. Ik heb daar mirakelen van gezien, zoals de

kleuterschool in Leicester, waar we in Nederland nog niet aan kunnen tippen. Meer en beter gelegenheid tot opvoeden van kinderen in een voorbereidende school voor allen, voor wie het gewenscht of noodzakelijk is, dat is hier het ideaal.
Vervolgens de lichamelijke opvoeding.
Ik weet, dat we in Nederland hard vooruitgaan en dat op vele moderne scholen een beter sportterrein beschikbaar is, dan „het hoekje bij het fietsenhok", waarmee mijn generatie het meestal moest doen. Maar in Engeland is de wedstrijd-sport een deel van iedere schoolgemeenschap en werkt dus in de opvoeding mee, terwijl de gewone vakonderwijzer ook in sport en gymnastiek zijn rol speelt. Een laatste punt betreft de zelfwerkzaamheid. Op een Engelse school *doen* en *zien* de jongelui veel meer en behoeven minder *te luis* 'en. Er zijn in Engeland 3000 volledige film-instalaties in gebruik in de scholen en dat vindt men hier nog veel te weinig. Frankrijk heeft 8000 schoolbioscopen met 35 m.m. apparaten en zelfs in Zuid-Afrika heeft iedere moderne school zijn filmzaal. Een regeeringsbureau in Pretoria zorgt, evenals het Britsche Film Instituut in Londen, voor de verspreiding van het studiemateriaal. Zulk een moderne film leert ze niet alleen om hun oogen te gebruiken, maar ook hun handen, zoals de behandeling en samenstelling van machinerie, toestellen en gereedschappen. Dit brengt me op het *doens*. Engelse jongens en meisjes krijgen op school meer voorbereiding voor het praktische leven en voor de huishouding. Ik bedoel niet alleen tuiniëren, koken en eerste hulp, maar vooral ook: *spreek*. De jeugd leert discussiëren en spreken in het openbaar. De vragen en opmerkingen, die men na een lezing over Nederland van de Engelse jeugd krijgt zijn dientengevolge van een heel hoog gehalte. Als ik het allemaal nog eens mag samenvatten zou ik

Nederlandsche kinderen tijdens een les op de Nederlandsche school in Londen.

willen zeggen het Engelsche schoolstelsel, met al zijn gebreken, bereidt beter dan het onze voor op het latere leven.

Maar nu bedoel ik tenslotte nog iets heel anders ook, als ik van oriëntatie op Engeland spreek. Er was voor den oorlog een Duitsche invloed in alle lagen van ons onderwijs bemerkbaar, die we thans allemaal wel als fataal hebben leeren beschouwen. Deze invloed was alom aanwezig, getuige het gebruik van overduidelijk veel Duitsche studieboeken aan onze Universiteiten en Hoogescholen, getuige de studiereizen naar Duitschland, — door de Nazis braaf aangemoedigd, en getuige de invloed van het Duitsche denken in onze pedagogie.

Het Nederlandsche volk wil echter nu bewust het hoofd naar het Westen draaien. Daarbij zal van veel nut zijn een cultureel verdrag van ons land met Engeland, dat thans in voorbereiding is. Dat opent de mogelijkheid tot over en weer erkennen van graden en diploma's, tot studiereisovereenkomsten, regeling van school-

reizen en uitwisseling van docenten en geleerden.

Maar dat doet nog niets voor den kleinen man, die van al die heerlijkheid verstoken blijft. Wil hij zijn Engelsche films, zijn Engelsche geïllustreerde tijdschriften en boeken en zijn Engelsche vrienden van de havenkant beter leeren waardeeren, dan zal hij een goed mondje Engelsch moeten kennen. Dan kan hij met het kwart van de wereld overweg, dat Engelsch spreekt. En ook met een ander kwart, wier talen hij heelemaal niet kent, maar die in de toekomst ook Engelsch gaan leeren. Want het voorstel van Minister Bolkestein is door de andere ministers van onderwijs der geallieerden met groote instemming begroet, te weten: invoering van Engelsch in de twee hoogste klassen van elke lagere school in ieder land. Ik heb het in Zuid-Afrika gezien, hoe voortreffelijk de vroegtijdige invoering van een tweede taal op de intelligentie van de kinderen werkt.

Afgezien daarvan zou het me ook niets verwoerden als bij het hervormen de positie van de Duit-

sche taal in ons onderwijs een knauw kreeg. Laat ik het zoo zeggen: ligt het niet voor de hand, dat in de toekomst bij het middelbaar- en voortgezet onderwijs met Engelsch begonnen wordt, en dat daar dan in de hogere klassen eerst Fransch en dan eindelijk ook Duitsch bij komt? Vooral als Engelsch op de Lagere School mocht ingevoerd worden, is deze maatregel niet meer dan logisch.

Men zie in het bovenstaande geen poging om onze scholengedeeften te verengelschen, of om klakkeloos overnemen van zekere Britische methoden aan te prijzen. Maar wat mij wel als ideaal voor den geest zweeft is een hervormd en verjongd Nederlandsche schoolstelsel, dat meer opvoedt en minder ondervijst, en dat tevens medehelpt om het bondgenootschap-met-de-wapenen van thans, om te smeden in een bondgenootschap-van-den-geest met het Engeland van na den oorlog.

Daarover zal het Nederlandsche volk na den oorlog moeten beslissen. Aan tegemoetkoming van Britsche zijde zal het zeer zeker niet ontbreken.

VAN VERRE VRIENDEN

Op 3 December is de eerste proefvlucht gemaakt voor den geregelde dienst tusschen de eilanden Curaçao en St. Martin, welke de K. L. M. in 1944 hoopt in te stellen. De duur van de vlucht is een uur.

De heer K. J. Bos, Nederlandsch consul-generaal in Liberia, is op 2 December in Amerika overleden.

In New-York is — twee jaar nadat het hem toegekend was — het Kruis van Verdienste met Gasp uitgereikt aan den zeeman Anton Zwart, wegens zijn heldhaftig gedrag bij het redderen van opvarenden van de Pennland, toen dit schip tot zinken werd gebracht.

Dr. T. P. Schultemaker, chef van den gezondheidsdienst van Suriname, heeft de West-Indische Quarantaine Conferentie op Trinidad bijgewoond en is daar tot lid van de permanente medische sub-commissie benoemd. De Britsche gouverneur ontving hem met de woorden: "Den vervoerwoordiger van zooter met ons bevriende bureu kan ik niet als een vreemdeling begroeten."

Op 5 December heeft de gouverneur van Curaçao, Dr. P. Kasteel, de nieuwe Lago-olieraffinaderij op Aruba geopend. Hij wees daarbij op de geweldige betekenis van deze installatie voor de Amerikaanse luchtmacht.

Het fonds „Dekens voor Nederland" in Pretoria, waarvan Miev. G. van Lennep presidente is, heeft reeds £4.000 voor aankoop van Zuid-Afrikaansche dekens, ten behoeve van Nederland, ontvangen.

De heer Steenstra Trossaint is overgeplaatst van de Nederlandsche Legatie in Buenos Aires naar het Dep. van Buitenlandse Zaken in Londen.

Aan den Gouverneur van Suriname, Prof. Mr. J. C. Kiestra, is eervol ontslag verleend op eigen verzoek, met ingang van 3 Januari 1944, van welken datum af hij zal optreden als Nederlandsch Gezant in Mexico. Mr. J. C. Brons is tot tijdelijk gouverneur aangesteld.

Op 7 December is overleden Leonora R. Scholte, schoondochter van Dr. H. Scholte, die in de dagen van de Afcheiding met 800 Nederlanders naar Amerika was gegaan en de stichter werd van de kolonie Pella in Iowa. Zij was 83 jaar oud en publiceerde nog in 1939 een biografische roman over Dr. Scholte.

Over het station Caracas in Venezuela wordt, sinds 18 December, wekelijks een programma uitgezonden dat „De stem van Nederland" heet en door den Nederlandschen Regeeringsvoorlichtingsdienst geregeld wordt.

In Maart 1943 was het 4.000 ton netende stoomschip „Bantam" van de K.P.M. in Oro Bani (Nieuw-Guinea) door Japansche bommenwerpers tot zinken gebracht. Een Australische ploeg, onder leiding van kapitein J. W. Heerd en chef-duiker J. Johnstone heeft thans het schip, waarvan het bovengedeelte nog boven water uitkwam, in negen weken tijds weter te bergen, onlangs voortdurende luchtbombardementen door de Japanners.

Uit een brief van een Britschen krijgsgeschiedenis, in Melbourne ontvangen, blijkt, dat de baaren Oosten, Hilling en Colijn van de Bataafsche Petroleum Mij. in een Japans kamp bij Palembang gevangen zijn.

Senor Jose Rafael Ponce, bekend Venezolansche schrijver en politicus, is tot gezant van Venezuela bij de Nederlandsche Regeering te Londen benoemd.

De Koninklijke Petroleum Mij. heeft 100.000 gulden geschonken aan den Bond voor Lichamelijke Opvoeding in Curaçao voor den bouw van een groot openbaar zwembad.

Simon Koster heeft een roman gepubliceerd onder den titel „De Saccobul". Dit is de eerste Nederlandsche roman, waarvan de oorspronkelijke uitgave in Amerika plaats vond. De uitgever is de „Querido Publishing Company" te New-York.

Op 28 December is te Melbourne het Commandeurskruis in de Orde van Oranje Nassau uitgereikt aan den Groepcommandant T. W. Thomas en den Escadrilleleider L. R. Dawson, beiden van de Australische luchtmacht, wegens hun voortreffelijk werk voor den wederopbouw van de Ned. Indische Luchtmacht in Australië.

Bij K.B. van 23 December is de heer A. Mühlensfeld van het Departement van Koloniën benoemd tot Directeur-Generaal van West-Indische Zaken.

Van 9 Maart tot 9 April 1944 zal in Montreal in Canada een groote schilde-

rijtentoonstelling worden gehouden, waarvan de opbrengst bestemd is voor de kinderen van Nederland en andere bezette landen. Op deze tentoonstelling zal de grootste en beste verzameling Nederlandsche schilderijen te zien zijn, welke ooit in Amerika heeft bestaan, van de Primitieven af tot en met Van Gogh. De Nederlandsche Regeering heeft er de schilderijen voor in bruikleen gegeven, welke tijdelijk in Amerika in veiligheid zijn gebracht.

Kapitein Howard M. Cone en de andere leden van de Clipper-bemanning, die de Koningin naar Engeland hebben overgebracht, hebben twee en zilveren sigarettenoker en gouden dapspelden van H.M. als souvenirs ontvangen.

Tijdens zijn verblijf in Londen heeft Generaal Smuts het eerelidmaatschap van het Nederlandsche Huis aldair aanvaard.

De heer Th. de Bruyn Tengbergen is eervol ontslagen als Consul-Generaal der Nederlanden te Madrid.

De heer A. Oeding, die jaren lang tot taak had, leden van ons Koninklijke Huis te beschermen, heeft op 18 November in Londen zijn 25 jarig jubileum als rechter-advocaat gevierd. Hij was toen Minister van Justitie in gebed.

Prins Bernhard is op 20 December per vliegtuig in Ottawa aangekomen voor een verblijf van veertien dagen.

Op 19 December heeft in Londen de eerste bijeenkomst plaatsgevonden van den Kring van Nederlandsche Joden. Sprekers waren de legeratbijen Majoor Rodrigues Pereira en de schrijver Siegfried van Praag.

Het Internationale Bureau van de „Boy Scouts" heeft thans officieel het bestaan erkend van de „Tijdelijke Vereeniging van Nederlandsche Padvinders", gevestigd te Londen. Koninklijke Commissaris en tevens Voorzitter van den Raad is Prins Bernhard. De Raad geeft een mededeelingsblad uit onder den titel „Leck Dien".

Te Londen zijn kort geleden aangekomen de G. van Pernis en de H. van Lunen, die uit Amerika zijn overgekomen om in Engeland hun diensten ter beschikking te stellen van de Nederlandsche Koopvaardijvloot. De van Pernis zal zijn standplaats te Londen hebben, en voorts het gabele gebied bezuiden Newcastle en Liverpool bedienen. De van Lunen zal zijn standplaats te Glasgow hebben en zal van daaruit het gebied bedienen benoorden Liverpool en Newcastle met inbegrip van laatste-gevoemde plaats. Hella zal eveneens onder zijn zorgen vallen.

Naar uit New York wordt gemeld heeft de heer R. R. Schotman, secretaris van het Nederlandsche Centrum voor het verlossen van oorlogsgisanten, verklaard, dat zoo spoedig mogelijk voor een bedrag van ruim 240.000 dollar (—1.450.000 medijnen en vitaminen naar Nederland gezonden zullen worden.

Kanttekeningen bij enkele belangrijke regeringsmaatregelen

Staatscourant
N. V. Nederlandsche Textiel Centrum

De Minister van Handel, Nijverheid en Scheepvaart heeft onlangs een maatschappij opgericht, die ten doel heeft textielgoederen en voorraden in de V.S. aan te kopen voor hersteltoelinden en om de Nederlandsche textielnijverheid weer aan den gang te helpen. Deze maatschappij heet de N. V. Nederlandsche Textiel Centrum en zij fungeert als zaakwaarnemster voor de Nederlandsche Regeering. De oprichting is geschied op 22 October 1943. Aangezien alle aankopen noodzakelijkerwijs dienen te geschieden met goedkeuring van de Britsche Regeering en overeenkomstig de internationale bepalingen, die door de U.N.R.R.A. zijn opgesteld, zal het eenigen tijd duren alvorens tot het doen van aankopen kan worden overgegaan. De beheerders van deze N.V., waarvan alle aandelen

in handen der Nederlandsche Regeering zijn, zijn allen Nederlandsche textiel-experts, die als leden der Nederlandsche Textiel-Commissie zich met de na-oorlogische nooden der Nederlandsche Textiel-industrie en -markt hebben beziggehouden. Een der directeurs is na de invasie van Nederland ontsnapt. De voorzitter van den Raad van Commissarissen, Mr. D. Speekenbrink, is hoofd van de Industriele Afdeling van het Ministerie van Handel, Nijverheid en Scheepvaart.

Buitengewone raad voor de scheepvaart

Met ingang van 1 December 1943 zijn bij K.B. van 25 November 1943 de volgende functionarissen herbenoemd voor den Buitengewonen Raad voor de Scheepvaart:

tot Voorzitter:
Mr. Dr. J. M. de Moor;

tot leden van dezen Raad:
M. Schoo
K. C. Dekker;

tot buitengewone leden:
D. Rahuser
R. Wagemaker
G. Kuur
M. J. W. Ernste
A. Smit
C. Zulver;

tot secretaris bij den Raad:
Mr. H. van Everdingen;

tot plaatsvervangend voorzitter:
Mr. H. van Everdingen, voornoemd;

tot plaatsvervangend leden:
W. van Lier, K. E. Dik, C. Grootenboer;

tot plaatsvervangend secretaris:
Dr. J. H. Zeeman

De benoeming is tot 1 December 1944, of indien de Raad eerder mocht worden opgeheven, tot den dag van de opheffing.

LEZEN EN DOORGEVEN!

H 2